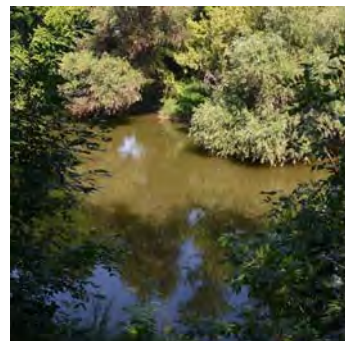
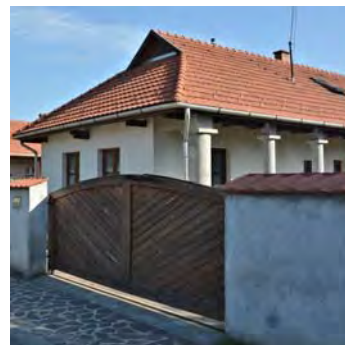




ALSÓZSOLCA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Alsózsolcaiak!

Kedves Barátaim!

2017 év a település életében jelentős sarokpont lett.

Az Országgyűlés a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényben meghatározta, hogy minden magyar településnek meg kell fogalmaznia a településképi identitását, majd ezt követően a partnerek bevonásával, valamint helyi szabályozással meg kell határozni a településképi fejlődési irányát, a hagyományokon alapuló, de a jövőképet is tartalmazó fejlesztések formáját.

Minden településnek saját magára szabott településképi fejlesztést kell meghatározni.

Jelen Településképi Arculati Kézikönyv a települmúltjában gyökerező értékeinek a feltárása, az információ feldolgozása és rendszerezése mellett tartalmazza a településképi fejlesztések irányát is példákkal bemutatva a javaslatokat.

Ez a Településképi Arculati Kézikönyv lesz majd az alapja a településképi rendeletnek, mely a település közmegegyezésen alapuló fejlesztési szabályzata lesz.

Kérem, fogadják szeretettel, és saját, egyéni fejlesztéseik, beruházásaik, vagy csak egyszerűen saját környezetük rendezése során vegyék e kézikönyvet elő és merítsenek belőle ötleteket, hogy Alsózsolca saját magunknak, valamint az idelátogató nagyszámú vendégnek sajátos és egységes településképet mutasson!

Alsózsolca, 2017.július 25.



Szilágyi László
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés, köszöntő
 2. Alsózsolca bemutatása
 3. Általános településképi
 - A környező táj leírása
 - A település és a táj kapcsolat
 - A település gazdaság
 - A település lakossága
 4. Örökségünk
 - Épített örökség
 - Régészeti örökség
 - Helyi épített örökség
 - Természeti örökség
 5. Településképi szempontból meghatározó területek
 - Történelmi, átalakult és pincés területek
 - Településközpont, intézmények
 - Családi házas és tömblakásos területek
 - Közterületek, zöldterületek, garázs-tömbök
 - Külterületi területek
 6. A településképet befolyásoló épített és természeti környezet meghatározó elemei
 - Lakóépületek, melléképületek építészeti részletei
 - Intézmények, sajátos épületek és építészeti részletei
 - Közterületek és sajátos építmények
 - A belterületi természeti környezet
 7. Ajánlások
 - Az épített környezet, általános ajánlások
 - A közterületek, közterületi elemek
 - A külterület, a természeti környezet
 - Helyi és országosan védett értékek felsorolása
 8. Jó példák bemutatása_építészet
 9. Jó példák bemutatása_közterület
 10. Jó példák a bemutatása_természeti környezet
- Függelék_Hatósági adatszolgáltatások dokumentumai (csak a digitális változatban)



BEVEZETÉS



' Tartsd meg, ami jó, dobd el, ami nem hasznos.'

Alsózsolca címere:

Csücskös talpú pajzs, kék mezőben egymás mellett hegyével fölfelé álló ezüst ekevas és csoroszllya. A pajzsra helyezve ezüstsínű nyílt lovagi sisak, leveles arany koronával. A sisakdísz ágaskodó barna színű szarvas, szarva között kettős ezüst kereszttel, száját ezüstnyílvevessző üti át. A sisaktartó kék-arany, illetve vörös-ezüst.

Az 1697-ben Fodor Péter főbíró által íródott kesergő, panaszos levélen található Alsózsolca legrégebbi pecsétlenyomata, mely jelenleg a BAZ Megyei Levéltárban látható. Ezen jól kivehető a címerpajzs a pajzsban lévő karral, valamint a sisak a takarókkal és felette a felfelé fordított ekevassal. Nem kivehető, hogy mit tart a címerkép karja. Ez a pecsétkép kb. 100 évvel korábbi a mai alsózsolcai címer alapjául szolgáló pecsétképtől.

A fenntartható fejlődés biztosítása, az élhető, jó minőségű környezet kialakítása, a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme mindannyiunk felelőssége. Kulturális örökségünk sokféleségének és gazdagságának megőrzése mellett is lehet és kell új értéket teremteni a következő nemzedékek számára.

Az építés közügy, hisz azzal, hogy a lakhatásunkat, vállalkozásunkat létrehozzuk, pihenésünket, kikapcsolódásunkat biztosítsuk, megjelenünk a látványban tömeggel, anyaggal, színnel, kerttel, zöldfelülettel, egyebekkel. Ezért nem mindegy, hogy mit, mekkorát, milyet alkotunk.

A településképi arculati kézikönyv egyrészt példatár, másrészt útmutató segédlet ahhoz, hogy a feltett kérdésekre megtaláljuk a megfelelő válaszokat. E kézikönyv a helyi értékeket, sajátosságokat, hagyományokat felkutatva és kiértékelve ad ajánlásokat a település fejlődéséhez, szebbé tételéhez.

ALSÓZSOLCA BEMUTATÁSA



MePar fotó



Fekvése:

Alsózsolca város Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Miskolci járásban fekszik, Miskolctól 10 km-re keletre, a Sajó bal partján. Északról Felsőzsolca, délről Sajólád, nyugatról Miskolc és Sajópetri határolja, keleti határához pedig közel folyik a Hernád-folyó.

Rövid története:

A terület az őskor óta lakott. A község helyén már a 10-11. századtól kezdve itt éltek elődeink. Annyi vehető biztosra, hogy a tatárjárás után már itt állt a település. A települést 1281-ben említik először. Itt állt egy fahíd, mely az egyetlen átkelő volt Miskolc felé. 1396-tól a Bánfalvi Bárius családé volt a település, majd 1668-tól a Vay családé. A település lakói nagyrészt gazdálkodásból éltek.

Az 1848–49-es szabadságharc idején a község mellett is folyt ütközet, a magyarok megfutamították az orosz sereget. Görgey Artúrnak két napig a faluban volt a főhadiszállása. Jókai Mór írásaiban ír a Sajó folyó alsózsolcai szakasza mentén zajló összetűzésekről. Itt Gózon Lajost „zsolcai hős”-ként örökíti meg. „Gózon Lajos pesti ügyvéd, aki mint őrnagy harcolt a szabadságharcért 1849. július 26-án a Sajó vizén egy század önként



Google fotó



jelentkező honvéddel átgázolt a Sajó jobb oldalára, s ott meglepte az erősen tüzelő orosz üteget, mely megriadva visszavonult.”

2007-ben városi címet kapott.

Természet:

A környék tájképében és a település életében a víz jelenléte, így a Sajó-folyó is mindig meghatározó volt. A folyók, patakok, tavak, morotvák, halastavak, ártéri ligeterdők, füves területek, elszórt facsoportok alkották a természeti környezetet. A vizek szabdalta alföldi jellegű táj leírását már az 1358-as határjáró oklevél is tartalmazza, mely a környező Ónod település egyik birtokát mutatja be. E terület természetes környezete hasonló képet mutatott, mint a zsolcai. E leírásban fűzfatorzs, tölgyfacserje, vadalmabokor, bodzafa, vadvadkörtefa, cseresznyefa, rezgőnyár, domb, mocsaras hely, ér, süppedék szerepelnek. A Sajó, Hejő és Hernád folyása mentét a XIII.-XV. századi leírások hasonlóan jellemezték. Itt vizenyős rétek, mocsarak, ártéri kaszálók, abból kiemelkedő homokos-, kavicsos dombok, fövényes területek, szigetek, nádas, sásos folyómedrek, árkok, legelők, eresztvények, sarj-erdők voltak, illetve összefüggő tölgyerdők, aminek mára az utolsó maradványa a Kemelyi erdő. Egykor a település külterülete az alacsonyabb részeken a Bársonyos-patak és a Sajó ágaitól, morotváitól volt behálózva, amely sűrű mocsári tölgyerdőkkel, fűz- és nyárfaligetekkel tarkított képet mutatott. A magasabb ármentes helyeken helyezkedtek el a szántóföldek. A XIV.-XV. században megnőtt a gabonaigény, így a szántóterületet is növelni kellett. A XVIII. századra a történeti Alsózsolca teljes határa szántóföldi, rét és legelőgazdálkodás alá került. Alsózsolca lakott területe síknak mondható. A terep minden égtáj felé lejt, a legnagyobb lejtés a Sajó folyásirányával egyezik.

Geológiai szempontból Alsózsolca a Sajó-



völgyhöz tartozik. A Gömör-Szepesi érchegységből lemosott hordalék a Sajó e szakaszán helyenként nagy rétegvastagságú. A területen megkutatott ipari készlettel rendelkező ásványi nyersanyag lelőhelyek vannak.

Iparfejlesztés:

Az iparosítás a XX. század közepétől indult. Több üzem kezdte meg működését, így pl. az Erdért, a Csavarárugyár, majd 1963-ban a BVM Épületelemgyár megépítésével, és a BÁÉV panelos házgári termelésének beindulásával jelentős változás történt. A település saját iparral rendelkezővé vált. Az iparszerkezet átalakulásával egyes üzemek megszűnte után is jól működő, folyamatos termelés folyik. 1999-ben létrejött az Ipari Park, ahol továbbra is sorra létesülnek és termelnek az új üzemek, pl. Sanmina, a Baumit és az SW Umewelltechnik és továbbra is működnek a kavicsbányák is.

Üdülőtérlet:

A város északi külterületén egy kisebb és egy nagyobb tó partján, a Csavargyári út mellett körben apró üdülőteltelkek kerültek kiosztásra. Az üdülőtérlet jelenleg is kellemes kikapcsolódást, pihenést biztosító horgász-paradicsom.

Alsózsolca 2007-ben városi címet kapott.

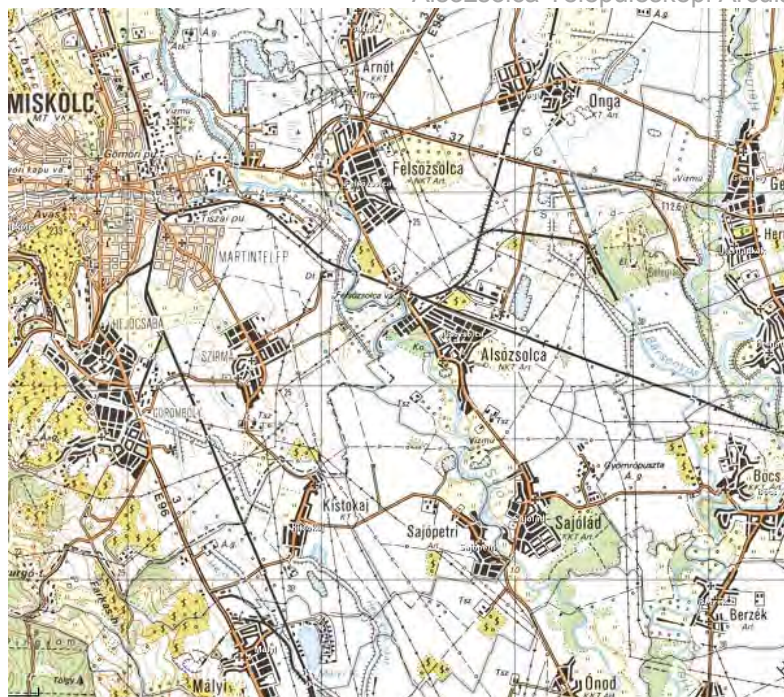
E kézikönyv feltárja a helyi sajátosságokat, jellegzetességeket, hogy azokon keresztül, illetve a jó példák bemutatásával, megőrizve a hagyományokat, örökségeket új értékek teremődjenek.





MePaR

Összegezve a település múltját, történelmét és



jelenét a település arculatát az alábbi nagy földrajzi egységek határozzák meg:

- A vizek: Sajó folyó kanyarulatai és a hatalmas kavicsbánya tavak
- A település, mely a Sajó és a vasút közé szorulva egy fontos közlekedési út mentén fekszik
- A kiterjedt iparterület
- A megművelt mezőgazdasági területek

A település életének fontos eleme a Sajó. A település és a folyó között mindennapi kapcsolat nem alakult ki. A Sajó nyugatról határolja le a települést és árvízkor nyugatról ostromolja a véd műveket. A tavak az ipari fejlődés eredményeként jöttek létre, hiszen a település mellett állt a megye panelházait sorozatban gyártó házgyár és előregyártott elemeket gyártó üzem. Napjainkra az iparterület struktúrája jelentősen átalakult, de az ipar jelentős része ma is a kavicsbányászatra épül. Fontos szempont volt az ipar átalakulásában a jó közlekedési kapcsolat (autópálya, vasút). Az építőipari termékek gyártása mellett hatalmas elektronikai gyár és bútorigipari üzem is működik az iparterületen.

A település a Felsőzsolcán és Sajóladon áthaladó útra települt rá. Egykor jelentős Sajó átkelő volt a település déli végében, melyen Miskolcot lehetett megközelíteni. Később kiépült a Miskolc-Szerencs közötti vasútvonal. Ezzel a település beszorult a vasút és a folyó közé. Az ipari fejlődéssel, a munkahelyek számának növekedésével, és Miskolc közelsége miatt megnőtt a lakásépítési igény. Ekkor a város kitöltötte a vasút és a Sajó közötti területet.

Napjainkban egy sajátos kettősség jellemzi a települést: A település nagy része lakóterület, a központi utcája viszont fontos regionális közlekedési útvonal nagy forgalommal. E kettősségben kell megtalálnia a településnek saját arculatát.



ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP



Google fotó

Környező táj leírása

A település a Sajo és a Hernád folyók közötti sík, enyhén dombos területen fekszik.

A településtől nyugatra kanyarog a Sajo medre, mely hol alámossa, hol homokpadot építve alakítja medrét. Az árterületen gazdag a növény és állatvilág. A Sajo egykor az ország egyik legszennyezettebb folyója volt, mára ez megváltozott, a folyó vizét a gyakori esők teszik zavarossá, haragossá.

A települést mezőgazdasági területek veszik körül. Ezek egy részén növénytermesztés folyik, más részükön legeltető állattartás.

mesterséges elemei a tájnak a kavicsbánya tavak. E tavak legtöbbje művelés alatt van, ezért nincs kapcsolata a tájjal.

Van egy-két kisebb tó, melyen felhagytak a bányászattal. Itt üdülő területet alakítottak ki. Ezek zárt kis egységek a környező mezőgazdasági telkek között.

Összességében a település egy sík, mezőgazdasági művelésű táji környezetben helyezkedik el a Sajóval határolva.





A település és a táj kapcsolata

A település a Sajó árterével alakított ki aktív táji kapcsolatot. Mivel a telkek lefutnak a folyó partjára a kapcsolat főleg az utcák végén érzékelhető. Másrészt élő háttérteret alkot az ártér dús növényzete a település fő utcájának. Keleti irányban a végtelen legelők indulnak el a település szélén. északról a vasúti pálya, valamint a felüljáró mesterséges dombja zárja le a tájat.

A település iparterülete, mely többé-kevésbé egy tömbben van, mezőgazdasági területekkel van lehatárolva. A település lakótelkes részei növényzettel gazdagon be vannak telepítve.

A település belterületének összefüggő zöldterülete a temető és a sportpálya.





Diafilmek



Ahol az új otthonok készülnek az Alsózsolcai Épületelemgyár

Kiadó: MDV, Bp.

Kiadás éve: 1964

Eredeti azonosító: IF 3357-64

Technika: 1 diatekeres, 60 normál kocka, ff.

Készítők: összeáll. Szilágyi István szerk. Bartha Lajos
lektorálta Szalay Pál

Címkék: Ipar, Ismeretterjesztő



A település gazdasága

A település több formában működik a gazdasági élet. A legjelentősebb az iparterület gyárai. Egy részük az építőipar számára termel: Baumit, betonelem gyár. Másik részük elektronikai szerelő vállalat. Ezek az üzemek a vasúton túli területeken találhatóak.

A településen belül elsősorban a kereskedelmi és a szolgáltató vállalkozások találhatóak: üzletek, szolgáltatások, vendéglátó vállalkozások.

A magántelkeken sok apró kisvállalkozás szolgálja ki a lakosságot.

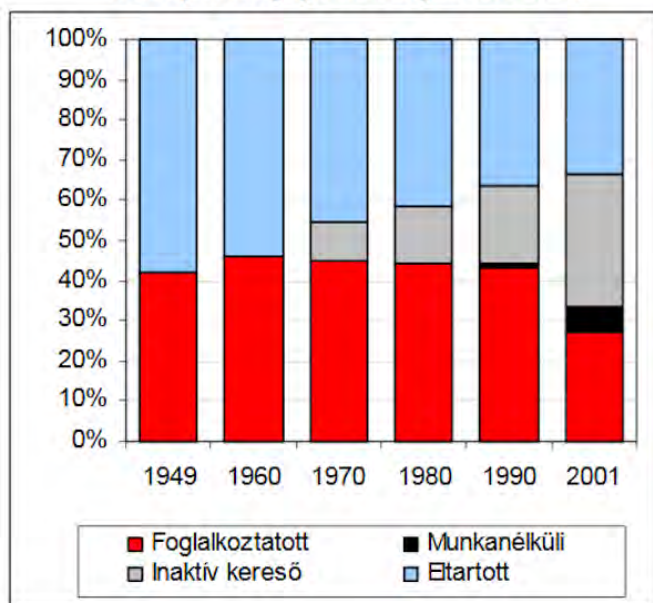
A gazdaság része a települést körülvevő mezőgazdasági földek megművelése. Már a mezőgazdaság már csak kis számú munkahelyet hoz létre, bár gazdasági súlya jelentős.

Nem jellemző a településre az idegenforgalom jelenléte. A zömében lakó funkciójú telkek nem jelentenek idegenforgalmi vonzerőt.

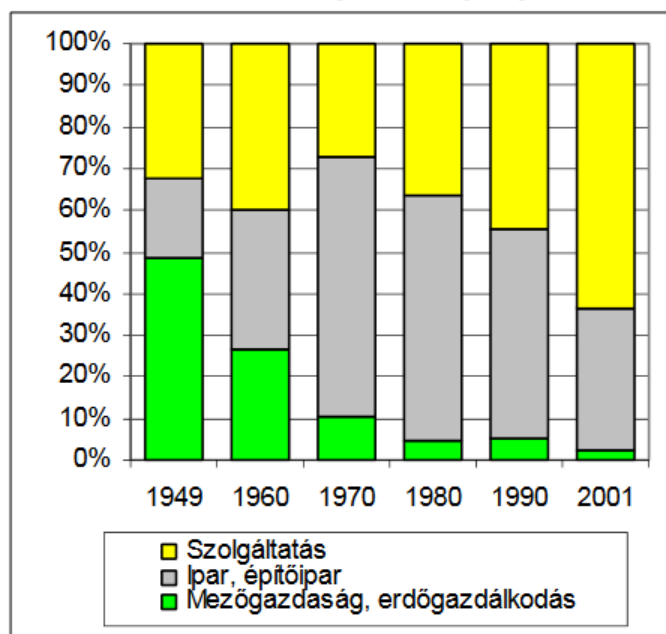




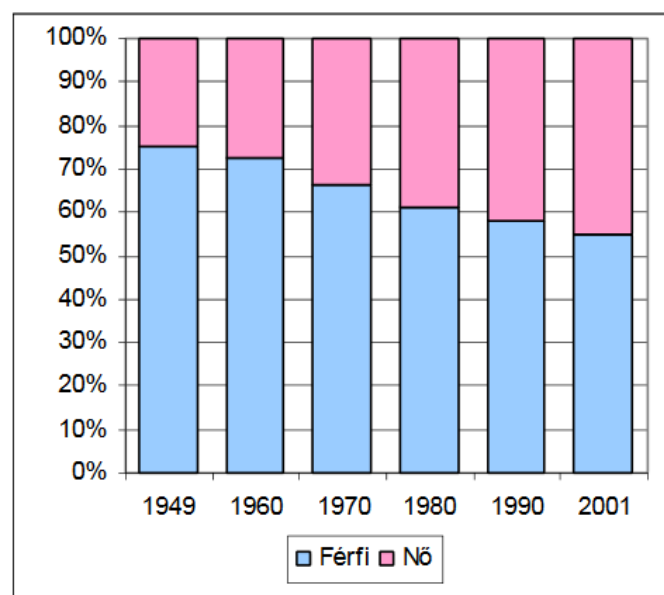
A népesség gazdasági aktivitása



Az aktív keresők gazdasági ág szerint



Az aktív keresők nemek szerint



A település lakossága

Alsózsolca lakossága a 2017-es adatok alapján 5822 fő.

A mellékelt statisztikai adatok alapján az alábbiak állapíthatók meg a lakosságról:

A lakosság 1/3-a foglalkoztatott, ugyanennyi az eltartott és az inaktív kereső. Néhány százalékos a munkanélküliség.

A munkahelyeket a szolgáltatás biztosítja nagyrészt, de jelentős az ipari, építőipari foglalkoztatottak száma is. A mezőgazdaság alig teremt helyi munkalehetőséget.

Nemek szerint vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy majdnem azonos a férfiak és a nők foglalkoztatása, valamivel több munkahelyet töltenek be férfival.

Nincs adat a lakosság életkor szerinti megoszlásáról, de a kertvárosias beépítési forma és a relatív gazdag munkalehetőség alapján joggal feltételezhetjük, hogy a lakosság életkor szerint az országos átlaghoz közelít, ellentétben a megye elmaradott területeitől.

Nehezen kezelhető problémát jelent a településen, hogy a roma nemzetiségű lakosság zárt tömbben él, és életvitelével meghatározza a település déli részének arculatát.



ÖRÖKSÉGÜNK



I. katonai felmérés

Épített örökség

A település legkorábbi történetéről csak szórványos adatok maradtak fent. Ezek közül is csak a legjelentősebbek, a birtok idegen kézbe kerülését megörökítő nyújtanak némi támpontot. A falu helyén már a X.-XI. századtól kezdve éltek itt elődeink. Az első, 1281-ből származó írásos emlék szerint mindkét Zsolca Ákos nembéli Ernye bán fia István birtoka, amelyeket Miskolctól a Sajó választott el. Ekkor Borsod megyében ez a nemzetség volt a leghatalmasabb, birtokaik messze felülmúlták az összes itteni főúr jószágait. A család irányítója és feje István volt.

1317-ben Márton egri püspök tizedsedői lefoglalták a falu tizedeit, melyek az egri káptalant és a kanonokot illették volna meg. Két év múlva adták vissza a jogtalanul beszedett tizedeket a káptalannak, a esztergomi érsek ítélete alapján.

1320-ban Károly király Ernye fia István hűtlen fiaitól elvette a birtokot, amely így királyi kézre került. A király Alsózsolcát még ebben az évben elcserélte,



II. katonai felmérés



III. katonai felmérés

az a Makranciak kezére került.

Korabeli határjárás nem maradt fent, de a szomszédos települések határjárásaiból ismert a falu határa. A Sajóra határként vonatkozik egy 1325-ből származó oklevél.

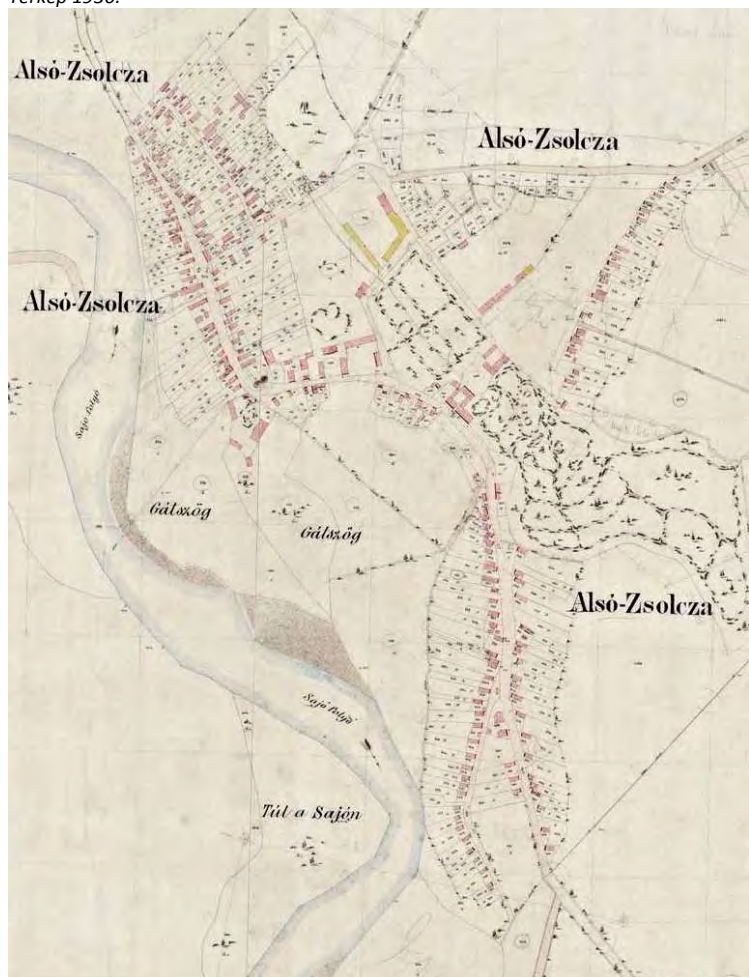
Alsózsolcának már 1332-ben volt temploma. E korból maradt fent az un. pápai tizedjegyzék, amely először sorolja fel az egyházzal rendelkező településeket. Az ebben összeírt templomokat Árpád-koriként tartják számon. István király rendelete után, amely tíz falunak egy-egy templom építését rendelte el, a XI-XII. század folyamán kezdődött el a nagy templomépítési tevékenység. Ekkor már vallási meggyőződésből, a tehetőség kimutatásaképp építettek a birtokosok egyházi épületeket. A templom a falu jelentős pontján épült, a település centrumában. Az egykori templom a Petőfi utca és a Tanács utca közötti szakaszon, a mai Kossuth utca Sajó felőli oldalán állt, szentélyével az út felé építve.

1339-ben a Borsod és Torna megyei nemesek közössége itt tartotta gyűlését Drugeth Vilmos nádor vezetésével.

Alsózsolca első igazán hosszú ideig birtokos családja a Bárius család volt. A család őse Damasa, kinek unokája Barleus ispán volt, akit 1312-ben Barreusként, 1366-ban pedig Baryusként emlegettek. Ő lett a család névadó őse. Bárius 1312. körül Borsod megye négy szolgabírájának egyike volt. A leszármazottakról az 1366-os oklevél is megemlékezik. Zsigmond király által a Jászói Konventhez intézett 1396. június 8-án keltezett oklevele szól az Alsózsolcára vonatkozó adományáról. A XIV-XV. században a magyar kisnemesség számára a kiemelkedés szinte egyetlen lehetősége a katonáskodás volt, főleg a királyi seregben. Ha ez sikerült, nem maradt el a jutalom, a birtok-adományozás. A Bárius család tagjai az 1390-es években együtt vonultak hadba. Zsigmond király hadai 1391-1395. között harcoltak a déli végeken, cseh területen, a temesi és moldvai végeken is. A király bőven osztogatta a korona



Térkép 1930.



Kataszteri térkép 1891

birtokait. Alsózsolca adományával megalapozta a Bárius család birtokállományát.

1438-ban a diósgyőri vár várnagya elfoglalta Alsózsolcát, és Diósgyőrhöz csatolta. A Bárius család perbe hívta a várnagyot, minek eredményeül az egri káptalan megerősítette őket birtokukban és a zsolcai vám birtokában örök jogon. 1444-ből származik a Bárius család egy örökvalló levele egyes átengedett birtokrészekről. 1461-ben Bárius László az egri püspök hűséges embere lett, így megkapta Alsózsolca gabonatzédét.

A falu adózó jobbágy családfőiről az első fennmaradt összeírás 1548-ból származik. Ekkor 48 családfő lakik itt 7 portán. A Bárius családot és az udvarházat kiszolgálókat is számolva, ez 350 főt jelentett akkor.

1596. után Borsod megye területének nagy része a töröknek is adózott, így a zsolcaiak is. A XVII. század közepére összekovácsolódott Bárius birtokok az utolsó Bárius kihalásával 1668-at követően teljesen széthullottak. 1652. és 1674. között nem jegyzik fel a falu tizedfizető jobbágyait, mivel nem volt érdemes. Alsózsolca a pusztulás szélén állott ekkor. 1692-ből való feljegyzés már csak egy 17 éve romos templomról számol be. 1668-ban a Bárius család kihalása után Lipót király a református vallású Vajai Vay Ábrahámnak és nejének Ibrányi Annának adományozta a falut.

A török kiűzését követően a településekre kihelyezett idegen katonák nagy gondot jelentettek a szinte koldusbotra jutott lakosságnak. 1693-ban, majd 1697-ben is nyomorúságukról írnak levelet. Utóbbi levélen található Alsózsolca legrégebbi ismert pecsétlenyomata.

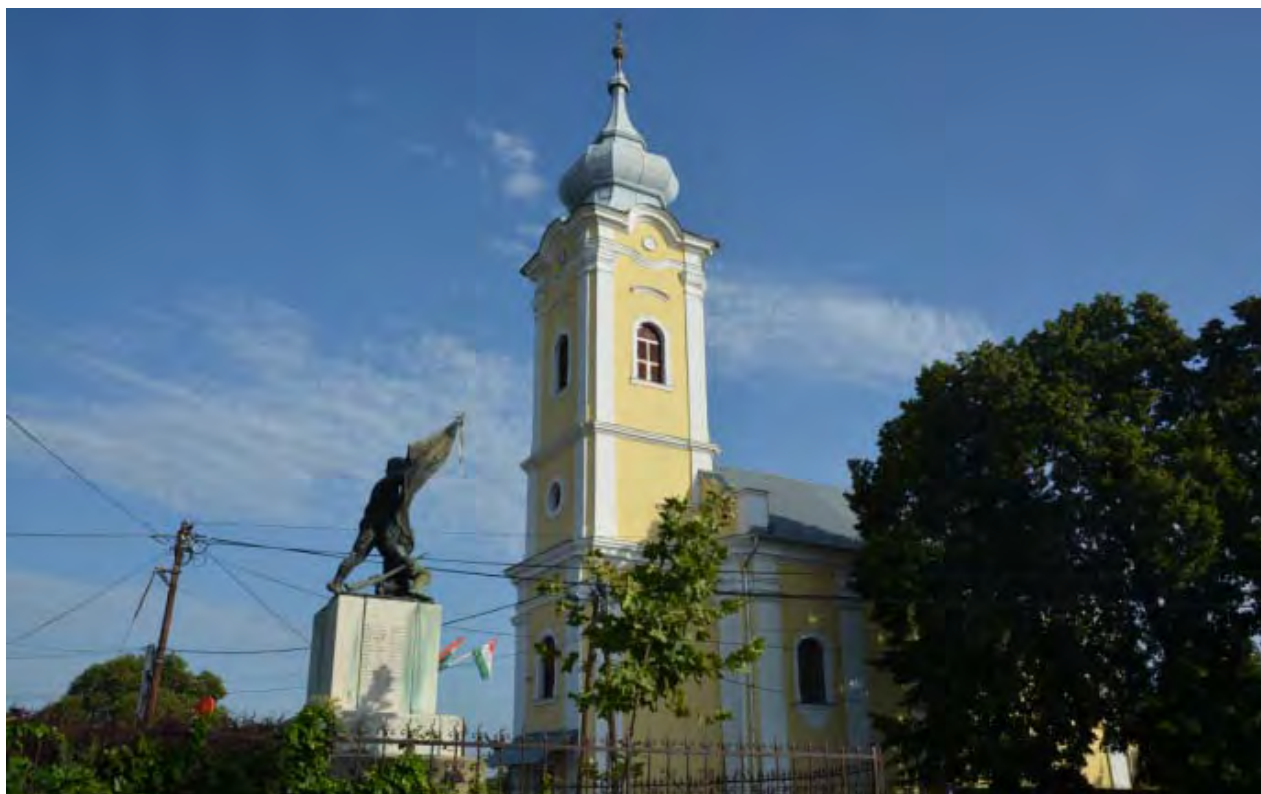
A magyar nemeseknek még az egykori hódoltság alá nem eső birtokaikat sem mindig sikerült megtartani, így 1693-ban Vay Ábrahám is majdnem elveszítette Alsózsolcát, hűtlenség vétkébe keveredve. Időközben a birtokot átjátszották egy németnek. A birtokviszály 1701-ig húzódott el, amikor az visszakerült újra a Vay családhoz.



A Rákóczi szabadságharc kirobbanásakor a jobbágyok tömegesen lettek katonává, így mentesültek a földesúri terhek alól. Alsózsolca földesurai is kivették részüket a harcokból. Vay Ábrahám és fia, László együtt raboskodtak Rákóczival a bécsújhelyi börtönben. László a fejedelem híveként vett részt a harcokban, majd a szatmári békekötésnél is részt vett.

1705 – 1710. között a hadi események elnéptelenítik a falut, házai leégtek. Az elmenekült megmaradt lakosság visszaköltözésével újrakezdődött az életük. A más vármegyéből ideköltözők is adómentességet kaptak. Ekkor történt meg az őslakosság felhígulása.

A település országosan védett műemléke a Református templom. A református templomot 1789-1795 között építtette fel báró Vay Dániel késő barokk és copf stílusban.. Berendezési tárgyai: papi szék 1795-ből és koronás szószék a 19. sz. elejéről.





Régészeti örökség

Alsózsolca közigazgatási területén aaz alábbi régészeti

lelőhelyek vannak nyilvántartva:

1.)

Azonosító: 15854

Név: Temető melletti közút

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 1**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

Ingatlanok: [6 védett ingatlan]

település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege
Alsózsolca	346/3	régészeti lelőhely
Alsózsolca	363	régészeti lelőhely
Alsózsolca	813	régészeti lelőhely
Alsózsolca	814	régészeti lelőhely
Alsózsolca	825	régészeti lelőhely
Alsózsolca	903/1	régészeti lelőhely

2.) **Alsózsolcánál van nyilvántartva, de kizárólag Felsőzsolca közig területét érinti!!**

Azonosító: 15855

Név: Felsőzsolcai vasútállomással szemben

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 2**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[5 védett ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	további védettség
Ingatlanok:	Felsőzsolca	0133/1	régészeti lelőhely	további védettség
	Felsőzsolca	0133/13	régészeti lelőhely	további védettség
	Felsőzsolca	0133/2	régészeti lelőhely	további védettség
	Felsőzsolca	0133/3	régészeti lelőhely	további védettség
	Felsőzsolca	0134	régészeti lelőhely	

3.)

15857

Név: Tóssor [+1 névváltozat]

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 3**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[59 védett ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	további védettség
Ingatlanok:	Alsózsolca	313	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	314	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	315	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	316	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	317	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	318	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	318	régészeti lelőhely	

Alsózsolca	319	régészeti lelőhely
Alsózsolca	320	régészeti lelőhely
Alsózsolca	321	régészeti lelőhely
Alsózsolca	322	régészeti lelőhely
Alsózsolca	323	régészeti lelőhely
Alsózsolca	324	régészeti lelőhely
Alsózsolca	325	régészeti lelőhely
Alsózsolca	326	régészeti lelőhely
Alsózsolca	327	régészeti lelőhely
Alsózsolca	328	régészeti lelőhely
Alsózsolca	329	régészeti lelőhely
Alsózsolca	330	régészeti lelőhely
Alsózsolca	331	régészeti lelőhely
Alsózsolca	332	régészeti lelőhely
Alsózsolca	333	régészeti lelőhely
Alsózsolca	334	régészeti lelőhely
Alsózsolca	335	régészeti lelőhely
Alsózsolca	336	régészeti lelőhely
Alsózsolca	337	régészeti lelőhely
Alsózsolca	338	régészeti lelőhely
Alsózsolca	339	régészeti lelőhely
Alsózsolca	340	régészeti lelőhely
Alsózsolca	341	régészeti lelőhely
Alsózsolca	342	régészeti lelőhely
Alsózsolca	344	régészeti lelőhely
Alsózsolca	345	régészeti lelőhely
Alsózsolca	346/1	régészeti lelőhely
Alsózsolca	346/3	régészeti lelőhely
Alsózsolca	347	régészeti lelőhely
Alsózsolca	348	régészeti lelőhely
Alsózsolca	349	régészeti lelőhely
Alsózsolca	350	régészeti lelőhely
Alsózsolca	352	régészeti lelőhely
Alsózsolca	353	régészeti lelőhely
Alsózsolca	354	régészeti lelőhely
Alsózsolca	355	régészeti lelőhely
Alsózsolca	356	régészeti lelőhely
Alsózsolca	357	régészeti lelőhely
Alsózsolca	360	régészeti lelőhely
Alsózsolca	361	régészeti lelőhely
Alsózsolca	362/1	régészeti lelőhely
Alsózsolca	362/2	régészeti lelőhely
Alsózsolca	364	régészeti lelőhely
Alsózsolca	365	régészeti lelőhely
Alsózsolca	366	régészeti lelőhely
Alsózsolca	367	régészeti lelőhely
Alsózsolca	992	régészeti lelőhely
Alsózsolca	993	régészeti lelőhely
Alsózsolca	994	régészeti lelőhely
Alsózsolca	995	régészeti lelőhely
Alsózsolca	996	régészeti lelőhely
Alsózsolca	997	régészeti lelőhely
Alsózsolca	998	régészeti lelőhely

további védettség

4.)

Azonosító: 16431

Név: **Nolaj puszta**

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 4**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[44 védett ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege	további védelem
	Alsózsolca	017	régészeti lelőhely	további védelem
	Alsózsolca	020/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	021	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	026	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1075	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1076	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1077/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1077/2	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1078	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1079	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1080	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1081	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1082/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1082/2	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1083	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1084	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1085	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1086	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1087	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1088	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1089	régészeti lelőhely	
Ingtatlanok:	Alsózsolca	1090	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1091	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1092	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1093	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1094/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1094/2	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1095	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/2	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/34	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/35	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/36	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/37	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/38	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1096/7	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1144	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1206/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1207	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1208	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1212	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1215	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1216/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1217/2	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1219/1	régészeti lelőhely	

5.)

Azonosító:	16430			
Név:	Malomzug			
Település, lelőhelyszám:	Alsózsolca 5			
Régészeti védelem:	régészeti lelőhely			
	[3 védett ingatlan]			
	település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	további védettség
Ingatlanok:	Alsózsolca	017	régészeti lelőhely	további védettség
	Alsózsolca	023/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	024	régészeti lelőhely	

6.)

Azonosító:	16429			
Név:	Házgyár			
Település, lelőhelyszám:	Alsózsolca 6			
Régészeti védelem:	régészeti lelőhely			
	[5 védett ingatlan]			
	település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	
Ingatlanok:	Alsózsolca	1506/13	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1506/16	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1506/3	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1506/7	régészeti lelőhely	

7.)

Azonosító:	21119			
Név:	Nolaj			
Település, lelőhelyszám:	Alsózsolca 7			
Régészeti védelem:	régészeti lelőhely			
	[30 védett ingatlan]			
	település	hrsz	régészeti védettség jogi jellege	
Ingatlanok:	Alsózsolca	037/3	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1326/80	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1330	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1331	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1332	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1334	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1335	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1360	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1361	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1362	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1363	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1364	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1365	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1366	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1367	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1368	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1369	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1370	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1371	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1372	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1399	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1400	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	1401	régészeti lelőhely	

Alsózsolca	1402	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1404	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1407	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1408	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1409	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1410	régészeti lelőhely
Alsózsolca	1411	régészeti lelőhely

8.)

Azonosító: 21120

Név: Szini

Település, lelőhelyszám: Alsózsolca 8

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[6 védett ingatlan]

település	hrsz	régészeti védetség jogi jellege	további védetség
-----------	------	---------------------------------	------------------

Ingatlanok:

Alsózsolca	048/14	régészeti lelőhely	
Alsózsolca	048/16	régészeti lelőhely	további védetség
Alsózsolca	051/3	régészeti lelőhely	
Alsózsolca	052/5	régészeti lelőhely	
Alsózsolca	052/9	régészeti lelőhely	
Sajólad	017	régészeti lelőhely	

9.)

Azonosító: 32213

Név: Bakmányos [+1 névváltozat]

Település, lelőhelyszám: Alsózsolca 9

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[6 védett ingatlan]

település	hrsz	régészeti védetség jogi jellege
-----------	------	---------------------------------

Ingatlanok:

Alsózsolca	0166	régészeti lelőhely
Alsózsolca	0189/1	régészeti lelőhely
Alsózsolca	0189/2	régészeti lelőhely
Alsózsolca	0190	régészeti lelőhely
Alsózsolca	0193/2	régészeti lelőhely
Alsózsolca	0193/5	régészeti lelőhely

10.)

Azonosító: 54683

Név: Simárd-dűlő

Település, lelőhelyszám: Alsózsolca 10

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[4 védett ingatlan]

település	hrsz	régészeti védetség jogi jellege	további védetség
-----------	------	---------------------------------	------------------

Ingatlanok:

Alsózsolca	0127	régészeti lelőhely	
Alsózsolca	081	régészeti lelőhely	további védetség
Felsőzsolca	088/2	régészeti lelőhely	további védetség
Felsőzsolca	088/4	régészeti lelőhely	további védetség

11.)

Azonosító: 58530

Név: Simánd Ny

Település, lelőhelyszám: Alsózsolca 11

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

Ingatlanok: [2 védett ingatlan]

település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege
Alsózsolca	079/4	régészeti lelőhely
Alsózsolca	079/5	régészeti lelőhely

12.)

Azonosító: 16568

Név: **Simárd I.**

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 12**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[4 védett ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege	további védelem
Ingatlanok:	Alsózsolca	081	régészeti lelőhely	további védelem
	Alsózsolca	082	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	083/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	083/2	régészeti lelőhely	

13.)

Azonosító: 91383

Név: **Nagy-Nolaj 1. lelőhely**

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 13**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[1 védett ingatlan] [1 archív ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege	további védelem
Ingatlanok:	Alsózsolca	046/11	régészeti lelőhely	

14.)

Azonosító: 91387

Név: **Nagy-Nolaj 3. lelőhely**

Település, lelőhelyszám: **Alsózsolca 14**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[1 védett ingatlan] [1 archív ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege	további védelem
Ingatlanok:	Alsózsolca	046/11	régészeti lelőhely	

15.)

Azonosító: 75119

Település, lelőhelyszám: **Felsőzsolca 14 [+1 további]**

Név: **Akác-dűlő**

Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[13 védett ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védelem jogi jellege
Ingatlanok:	Alsózsolca	067/10	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	067/11	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	067/5	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	068	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	069	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	070/1	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	070/2	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	071	régészeti lelőhely
	Alsózsolca	072	régészeti lelőhely
	Felsőzsolca	0109/1	régészeti lelőhely
	Felsőzsolca	0109/2	régészeti lelőhely
	Felsőzsolca	0110	régészeti lelőhely
	Felsőzsolca	0125/9	régészeti lelőhely

16.)

Azonosító: 16275
Település, lelőhelyszám: **Sajólad 3** [+1 további]
Név: **Kemej**
Régészeti védelem: régészeti lelőhely

[5 védett ingatlan] [1 archív ingatlan]

	település	hrsz	régészeti védetség jogi jellege	további védetség
Ingatlanok:	Alsózsolca	042/1	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	046/12	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	048/16	régészeti lelőhely	további védetség
	Alsózsolca	048/4	régészeti lelőhely	
	Alsózsolca	049	régészeti lelőhely	



Helyi épített örökség

Templomok:

A település egykori középkori temploma jó ideig ismeretlen helyen állt. A BAZ Megyei Levéltár iratai pontosan írják le történetét. Az 1332-ben Szent Miklós tiszteletére szentelt templom a korban szokásos román stílusú kis kőépület volt, 7x11 méteres nagysággal, torony nélkül. Ez a Kossuth Lajos út nyugati oldalán, a Petőfi Sándor utca és a Tanács út közötti szakaszon állt, szentélyével keleti irányba fordulón (a Kossuth u. felé). Ezután csak az 1470-ben, majd 1503-ban szolgált plébánosokról esik szó. A falu még 1548-ban katolikus vallású, de 30 év elteltével, 1578-ban már az első helyi református lelkész nevét említik.

A református egyház 1640-ben történt leírása szerint a zsolcai anyaegyház leányházai ekkor Nolaj és Lád. Bánfalvi Bárus András és testvére Ferenc 1649-ben öntette Eperjesen az 53 kg súlyú harangot, melyet az egyháznak adományozott. A templom még 1675-ben használható állapotban volt, majd sokáig romosan állt. Később a Vay család próbálta felújítani, de 1747-ben is romokban állt.

A türelmi rendelet kiadása (1781) után a Vay család belefogott az új református templom építésébe. A régi, romos kőtemplom lebontásából származó anyagot átszállították a mai templom helyére. Így a falu centruma eltolódott déli irányba, az egykori Vay kastély közelébe. A református templomot Báró Vay Dániel építtette a lelkészlakkal együtt. Az 1795-ben copf-stílusban felépült református templom ma



műemlék. Szabadon álló, egyhajós, téglalap alaprajzú, egy homlokzati tornyos, nyeregtetős épület. Bejárata a nyugati torony alatt nyílik, illetve van egy déli kapuja is használaton kívül. Tornya többszörösen tört párkányzattal és homorú falívvel kapcsolódik a templomhajóhoz. Sarkait pilaszterek díszítik. Bejárata felett félköríves záródású ablak, a párkányzat fölött vakolatkeretes félköríves ablakok, ezek felett íves szemöldökpárkány. Többszörösen tört órapárkány felett bádoggal végződő szarvazatok. Hajóját pilaszterek tagolják, ablakai félköríves záródásúak, kötényszerűek. Szentélye félkörívesen záródik. Nyeregtetejét pala fedi. (A bejárat fölötti esővédő előtető rontja a műemlék megjelenését.) Berendezése: papszék 1795-ből, koronás szószék a XIX. század elejéből.

Mivel Vay Ábrahám már nem temetkezhetett a korábbi templomba ősei mellé, ezért egy kriptát emeltetett, amely azóta is temetkezési helye a Vay családnak. Építésének ideje 1760. körülre tehető, mert őt 1762-ben temették oda. A kriptát a temető déli bejáratánál található.

A katolikus hitélet hosszú időn keresztül bérelt helyiségekben folyt, majd az 1936. után megépült római katolikus iskolában folytatódott. 1976-ban új templomot építettek és szenteltek, amit 1997-ben kibővítettek. Ez az Árpád-házi Szent Erzsébet templom a Szabadság utca 29. szám alatt található. Mellette feszület látható.

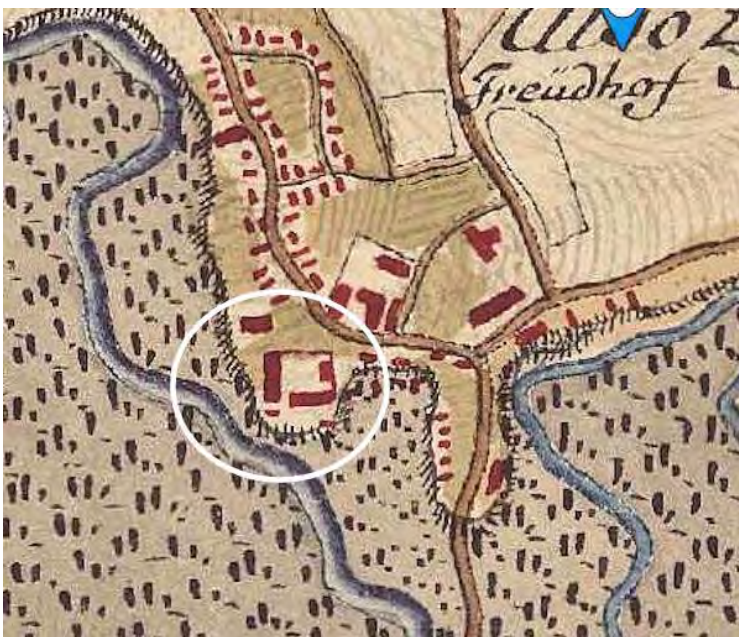


A Metodista Egyházközség temploma (a Wesley templom) a város déli végénél található. A missziós szolgálat 51 éve folyik, főleg a település roma lakosságának erkölcsi nevelésével, szociális gondoskodásával.



Vámhely:

A Sajón épült híd lerövidítette az utat Abaúj megye és észak felé, a lengyel határra. Építésének idejét nem lehet tudni, de valószínűleg a tatárjárás ideje körül történt. A korabeli térképeken 1774. után ezen a helyen már nem állt híd, azonban jól látszik, hogy a Sajó a félkör alakú kiemelkedés alatt folyt. A vámhely a mai nevelőotthon területén volt, mely a település magas pontja. A hídhöz a mai református templommal szembeni úton kellett lemenni, közvetlenül a fegyveresekkel megerősített vámhely mellett. A hídon áthaladóktól hídvámot szedtek, annak bevétele a megyésispánt és a királyt illette meg. A híd hadászati szempontból is komoly jelentőséggel bírt. A vámhelyről megemlékeznek 1396-ban, amikor a Báriusok birtokába került a település.



Udvarház, kastély:

A Bárius család nemesi udvarházát említik már 1443-ban. A Báriusok gazdag kisnemesi családból származtak. Telt a jelentősebb birtokközpontban egy-egy udvarház építésére. Az alsózsolcai udvarházzal csak 1560-ban esik először említés, de



az már korábban épülhetett. A Bárius család 1396-ban a faluval együtt a vámot is megkapta, vele együtt a megerősített vámhelyet is. Azon a helyen, ahol a XV-XVI. században udvarház állt, ma egy későbbi, a XVIII. század első felében épült épület, a Vay kastély áll. A XVI. században a nemesek számára létkérdés volt a tartós, ostromálló anyagból készült, kőfallal, árokkal, palánkkal megerősített lakóhely. Kapuja felvonóhidas, lőrésekkel ellátott oromzattal. A sarkain és a védőfalain bástyákkal ellátva. A Bárius kastély falai adtak menedéket, Alsózsolca lakossága így vészelhette át helyben a XVI-XVII. század hadjárásait. A XVI. századba kastélyként emlegették a kisebb erősségeket, ezek reneszánsz alaprajzú szimmetrikus építmények voltak. A XVII. században 1660-ban említik az alsózsolcai kastélyt. Az épület bizonyára a templommal együtt pusztult el 1676-ban. A mai kastély, ami a nevelőotthon területén áll, és a legrégibb a településen lévő kastélyok illetve épületek közül, az 1774-es térképen már rajta van. A térképen jól kivehető az épületet körülvevő kőfal, a megerősített kapu, a két kis sarokbástya alaprajza. Az épületet levéltári dokumentumok szerint az 1720-as években építették.

A Vay család másik alsózsolcai barokk kastélya a Kossuth Lajos út nagy kanyarjánál, a keleti oldalon, a mai sportpályától délre található. Két földszintes, magastetős tömegből álló, kettős udvarú épületegyüttes. A kisebb épület utcai homlokzatán 1+1+1+1, a nagyobb tömegben 1+1+1+2+1+1+1 ritmusú ablakok láthatók, többszörös félköríves szemöldökpárkánnyal, az ablakok között stilizált oszlopokkal. A két tömeg között épített félköríves kapuzat van. Állaga jelenleg igen leromlott. Nem messze tőle, keleti irányban, a Tanács úton áll a kastélyhoz tartozó víztorony. A tetejéről már hiányzik az egykori víztartály, de a tornyot még sikerült megmenteni a bontástól.

Emlékhely:

A Vay család kriptája a temető déli főbejáratánál



van. Ettől nem messze a közterületen található az 1848-49-es szabadságharc emlékműve. A református templommal szemben áll az I. világháborús emlékmű. A temetőben került elhelyezésre a II. világháború áldozatainak valamint a „Málenkij robotra” elhurcoltak ” emlékhelye. Az elhurcoltak névsora másik márványtáblán a katolikus templom falán is elhelyezésre került.

Magtár:

A sportcsarnoktól északra, az Ilona utca kanyarulatában található. Kétszintes, magastetős téglatest tömegű épület. Agrár-ipari jelentőséggel bír.

Malmok:

Egyik malom a Malomszög területén, a Vay teleptől nyugatra, a Sajó egy hirtelen és nagy kanyarulatában volt. Amikor a középkorban zsolcai malmot emlegetnek, erre a területre vonatkoznak az adatok. A másik malomhely nem a történelmi Alsózsolca határában volt, hanem annak déli határához közel, az egykori Nolaj területén állt. Építésük idejéről nincs adat, de az utóbbiról több információ van. A zsolcai malom legkorábbi említése 1466-ban történt egy per kapcsán. A malmot 1478-ban, majd 1482-ben veszik zálogba az oklevelek szerint. Ezután csak 1615-ben van szó malomról. Valószínűleg elpusztult, és újjá akarták építeni, azonban 1634-ben és 1636-ban is annak tiltásáról írnak.



A nolaji malom írásos emlékei csak 1570-ben bukkannak fel először. A hatvani szandzsák török adóösszeíró említi: 'három kerekű, adó 150 akcse.' A malom három kerékkel a közepes méretű és kapacitásúak közé tartozott, adója alapján jó állapotban volt. A XVIII. századvégi térképek szerint a nolaji malomhoz tartozó malomépület, molnárház és a melléképületek a Sajó túlsó partján helyezkedtek el. A tönkrement malmokat is számon tartották, a birtok tartozéka volt. Vay Ábrahám is újjáépíttette a korábban elpusztult nolaji malmot a birtokán, erről szólnak az 1763-65-ből fennmaradt vámcédulák. A

felújítást oly jól sikerült elvégezni, hogy a Sajó felduzzasztott vize nagy károkat okozott Sajópetrinek. Manapság a malmoknak nyoma sincs.





Természeti örökség

Törvénnyel védettek a területen a források, lápok, barlangok, víznyelők, szikes tavak, földvárak.

Korlátozott a használata és beépíthetősége az ún. természetközeli területeknek (mocsár, láp, sziklás terület).

Érinti Alsózsolca város közigazgatási területét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű Natura 2000 területi védelme. Ez lehet különleges madárvédelmi terület, és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

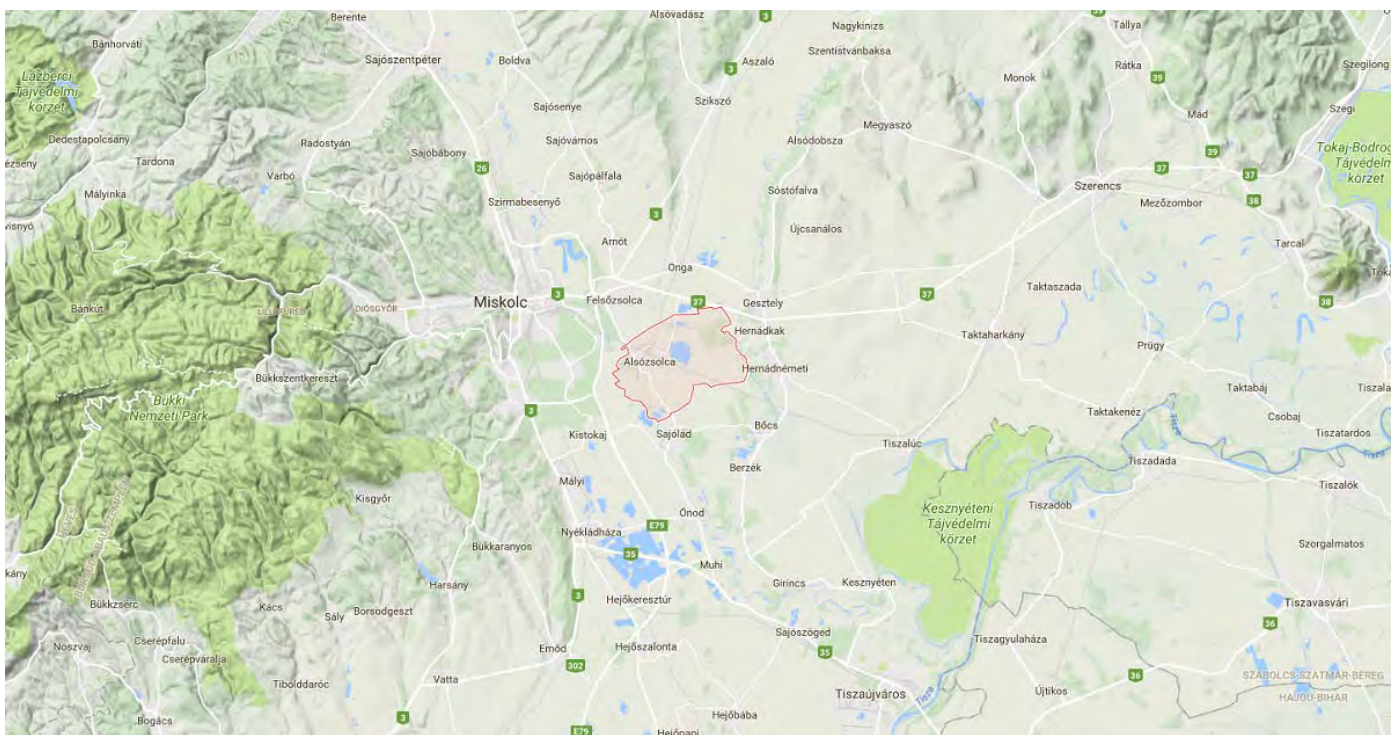
Egy másik formájú természetvédelmi kategória az Országos Ökológiai Hálózat övezetei. Ezek helyszíneit az OTrT és a Megyei TrT tartalmazza.

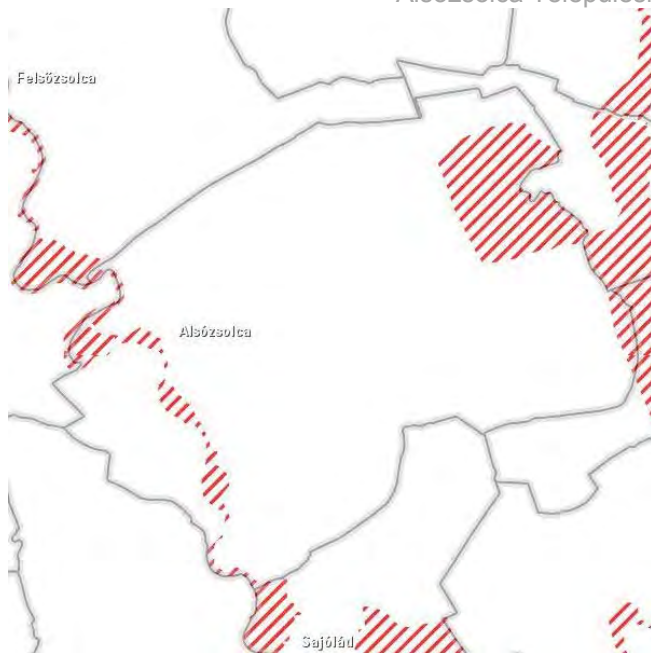
Előfordulnak még egyedi tájértékként védett területek is.

Az egyes védelmek konkrét lehatárolását az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása illetve a központ adatszolgáltatás tartalmazza.

A következő 6 db ábra a MePaR rendszerben nyilvántartott információkat mutatja be témakörönként.

Természeti szempontból a település közigazgatási területe a két folyó közötti sík, füves/művelt terület és a Sajó ártere a lakott területeken kívül.

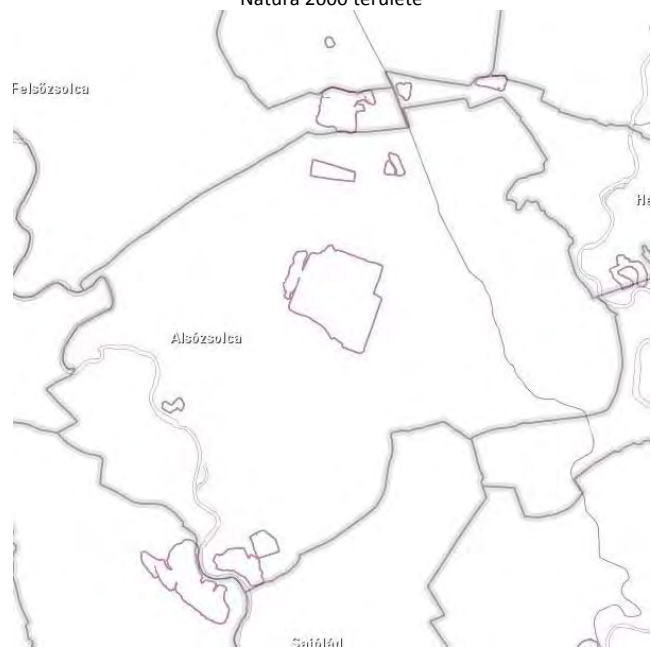




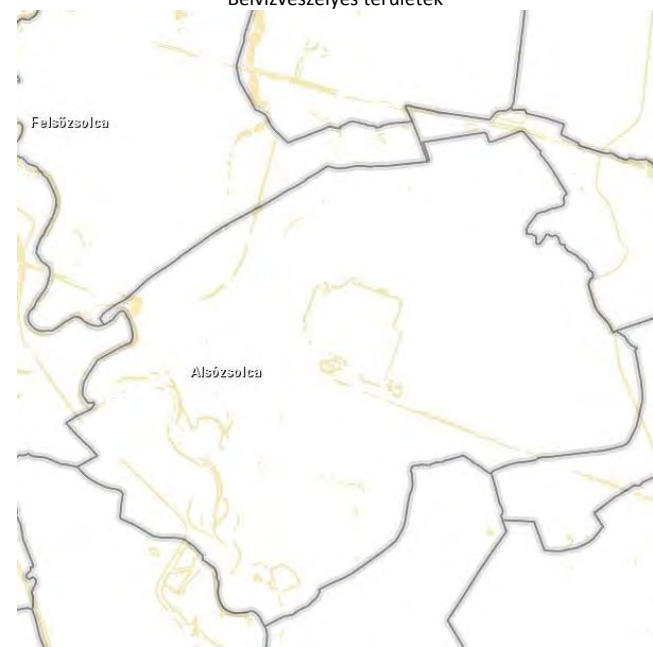
Natura 2000 területe



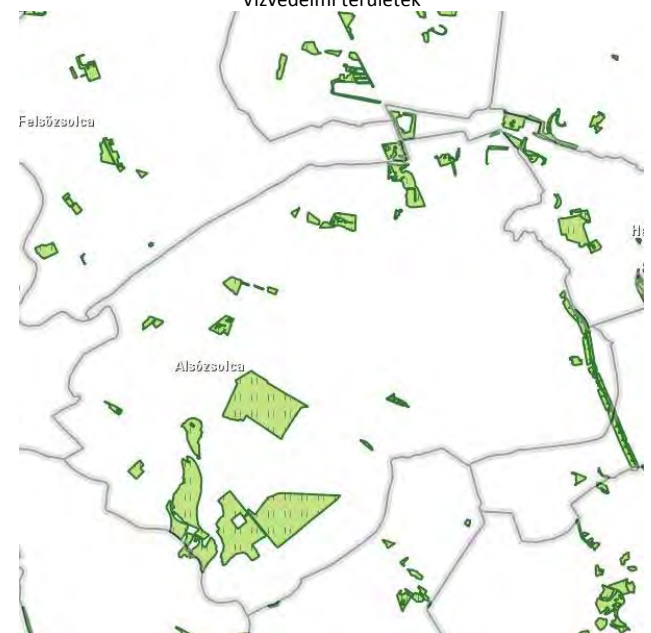
Belvízveszélyes területek



Vízvédelmi területek



Erózió veszélyes területek



Nem érzékeny állandó gyepek



Érzékeny állandó gyepek területek

Alsózsolca közigazgatási területe két nemzeti park illetékességi területébe tartozik, a Sajótól keletre az ANPI, a Sajótól nyugatra a BNPI.

Mindkét szervezet adatszolgáltatás keretében megadta az adott témakörben általa fontosnak ítélt természetvédelmi adatokat, és elveket. Sajnos mindkét szervezet a saját digitális rendszerének állományát adta meg, ezért jelen anyagban csak az általánosan használt programokkal megnyitható információkat szerepeltetjük, a sajátos adatbázisokat a digitális mellékletben lehet megtekinteni.

A természetvédelmi adatszolgáltatások:

1143/2014. EU rendelet

az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának
és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis halimifolia</i>
Kaliforniai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
Vízijácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
Perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i>
Sosnowsky-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
Hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
Fodros átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
Nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
Sárgavirágú tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
Sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i>
Közönséges süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
Keserű hamisüröm	<i>Parthenium hysterophorus</i>
Ördögfark keserűfű	<i>Persicaria perfoliata</i>
Kudzu nyílgyökér	<i>Pueraria montana</i> var. <i>lobata</i>

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
Vékonylevelű átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>
Bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandulifera</i>
Felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
Kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
Óriásrebarbara	<i>Gunnera tinctoria</i>
Tollborzfü	<i>Pennisetum setaceum</i>
	<i>Alternanthera philoxeroides</i>
	<i>Microstegium vimineum</i>

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet

a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus silvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia</i> spp.
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntők	<i>Echinocystis lobata</i>

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet

a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta* spp.).

Fásításra, növénytelepítésre javasolt őshonos növények jegyzéke

Lombos fajok

tudományos (latin) elnevezés	magyar elnevezés
<i>Acer campestre</i>	mezei juhar
<i>Acer platanoides</i>	korai juhar
<i>Acer pseudoplatanus</i>	hegyi juhar, jávorfa

<i>Acer tataricum</i>	tatár juhar, feketegyűrű juhar
<i>Alnus glutinosa</i> (allergén)	enyves éger, mézgás éger, berekfa
<i>Alnus incana</i>	hamvas éger
<i>Betula pendula</i> (allergén)	közönséges nyír, bibircses nyír
<i>Betula pubescens</i>	szőrös nyír, pelyhes nyír
<i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán
<i>Cerasus avium</i> (<i>Prunus avium</i>)	vadcseresznye, madárcseresznye
<i>Cerasus mahaleb</i> (<i>Prunus mahaleb</i>)	sarjmeggy, török meggy
<i>Fagus sylvatica</i>	közönséges bükk
<i>Fraxinus angustifolia</i> ssp. <i>pannonica</i>	magyar kőris
<i>Fraxinus excelsior</i>	magas kőris
<i>Fraxinus ornus</i>	virágos kőris, mannakőris
<i>Juglans regia</i>	közönséges dió
<i>Malus sylvestris</i>	vadalma
<i>Padus avium</i>	zelnicemeggy, májusfa
<i>Populus alba</i> *	fehér nyár, ezüst nyár
<i>Populus canescens</i> *	szürke nyár
<i>Populus nigra</i> *	fekete nyár, topolyafa, csomoros nyár
<i>Populus tremula</i>	rezgő nyár
<i>Pyrus pyraeaster</i>	vadkörte, vackor
<i>Quercus cerris</i>	csertőlgy, cserfa
<i>Quercus petraea</i> (<i>Q. sessiliflora</i>)	kocsánytalan tölgy
<i>Quercus pubescens</i>	molyhos tölgy
<i>Quercus robur</i> (<i>Q. pedunculata</i>)	kocsányos tölgy, mocsártölgy
<i>Salix alba</i> (allergén)	fehér fűz, ezüst fűz
<i>Salix fragilis</i>	törékeny fűz, csörege fűz
<i>Sorbus aria</i>	lisztes berkenye
<i>Sorbus aucuparia</i>	madárberkenye
<i>Sorbus domestica</i>	házi berkenye, fojtóska
<i>Sorbus torminalis</i>	barkóca berkenye, barkócafa
<i>Tilia cordata</i> (<i>T. parviflora</i>)	kislevelű hárs
<i>Tilia platyphyllos</i> (<i>T. grandifolia</i>)	nagylevelű hárs
<i>Ulmus glabra</i> (<i>U. montana</i> , <i>U. scabra</i>)	hegyi szil
<i>Ulmus laevis</i>	vénic szil, lobogós szil, vénicfa
<i>Ulmus minor</i> (<i>Ulmus campestris</i>)	mezei szil, simalevelű mezei szil

Tűlevelű fajok (fenyők)

tudományos (latin) név	magyar elnevezés
<i>Juniperus communis</i>	közönséges boróka, gyalogfenyő

Lombos cserjék

tudományos (latin) név	magyar elnevezés
<i>Colutea arborescens</i>	pukkanó dudafűt

Cornus mas	húsos som
Cornus sanguinea	veresgyűrű som
Crataegus laevigata (C. oxyacantha)	kétbibés galagonya
Crataegus monogyna	egybibés galagonya
Euonymus europaeus	csíkos kecskerágó
Euonymus verrucosus	bibircses kecskerágó
Frangula alnus (Rhamnus frangula)	kutyabenge
Hippophae rhamnoides	homoktövis
Lonicera xylosteum	ükörke lonc, ükörke
Prunus spinosa	kökény
Rhamnus catharticus	varjútövis (benge)
Ribes uva-crispa	-
Rosa canina	gyepűrózsa
Salix caprea	kecskefűz
Salix cinerea	rekettyefűz, hamvas fűz
Salix purpurea	csigolyafűz
Salix viminalis	kosárkötő fűz
Sambucus nigra	fekete bodza
Sambucus racemosa**	fürtös bodza
Spirea salicifolia	fűzlevelű gyöngyvessző
Staphylea pinnata	mogyorós hólyagfa
Viburnum lantana	ostorménfa
Viburnum opulus	kányabangita

* nem „szöszös”, hím egyedek telepítése javasolt csak

** 500 m felett javasolható a telepítése

Allergén növényfajok telepítése kizárólag külterületen, belterülettől és beépítésre szánt területtől nagy távolságra javasolható.

Egyedi tájértékek az ANPI adatbázisa alapján

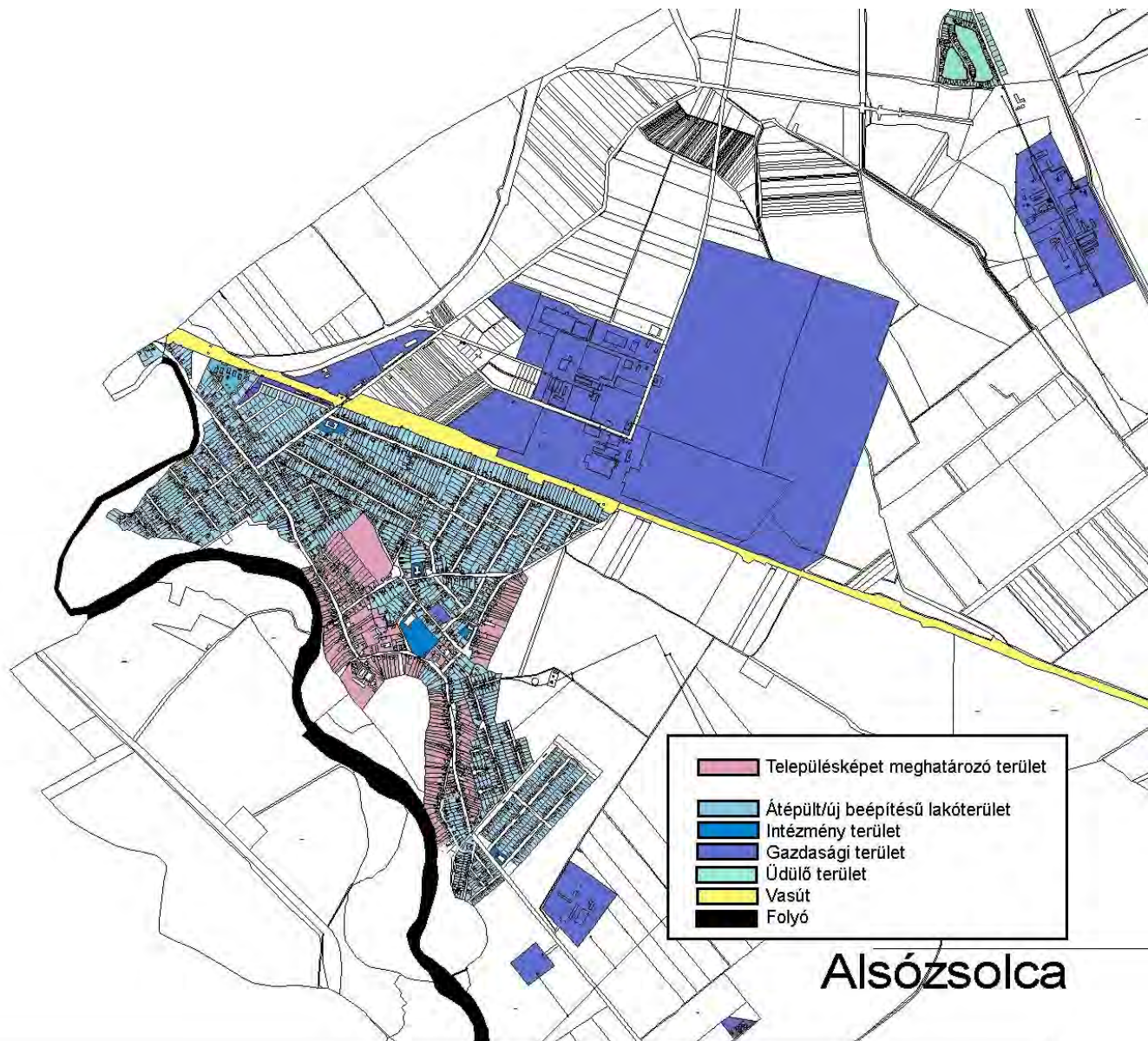
1	Feszület	Fémből készült kereszt, egy új lakóterület előtt.
2	Vay-kastély	Báró Vay Ábrahám építette barokk stílusú kastély, utcafrontja még őrzi az eredeti állapotot, máshol nem jellegzetes.
3	Régi víztorony	Vörös téglából épült víztorony, a teteje hiányzik. Műemlék. Téglapépület
4	Magtár	kis ablakkal.
5	Régi kúria	Kőépület, boltíves berakásokkal díszített falakkal, vörös palatetővel, jelenleg oktatási célokra használják.
6	Régi parasztház	Csonkakontyos, cseréptetős parasztház, deszkaoromzatán nyílással, fa kerítéssel. Saroképület.
7	Régi parasztház	Fatornácos régi stílusú parasztház.
8	Településképet őrző utcarészlet	Tájjellegű épületek, amelyek őrzik a régi kontyolt, vagy füstlikas, tornácos stílusjegyeket.
9	Feszület	Fém kereszt, festett corpusszal.
10	Kemelyi-erdő	Nagy kiterjedésű erdő, a Hernád menti tölgy-kőris keményfás ligeterdők egyik utolsó maradványa.

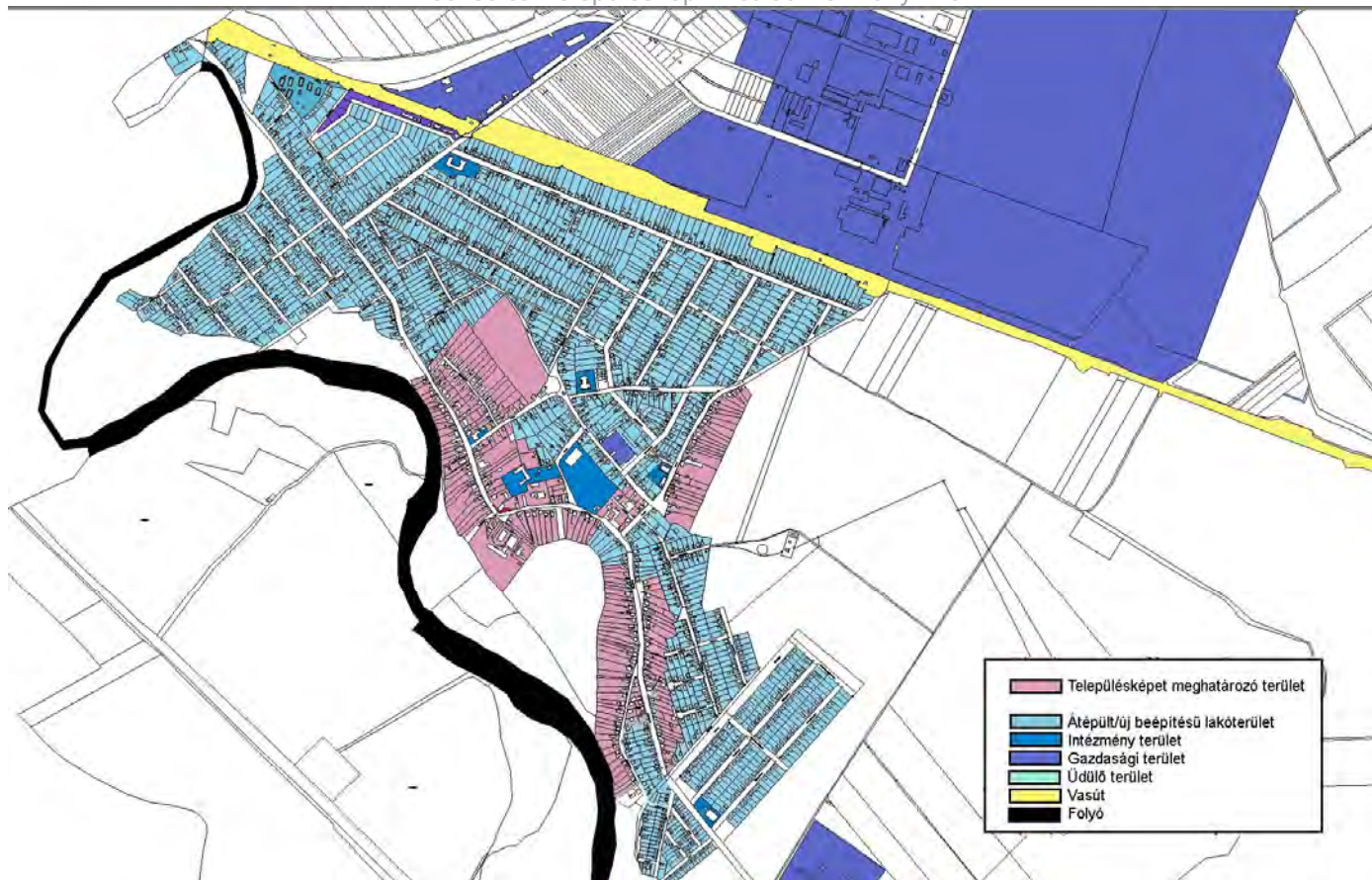
Azonosítást lásd átadott adatbázisban!

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

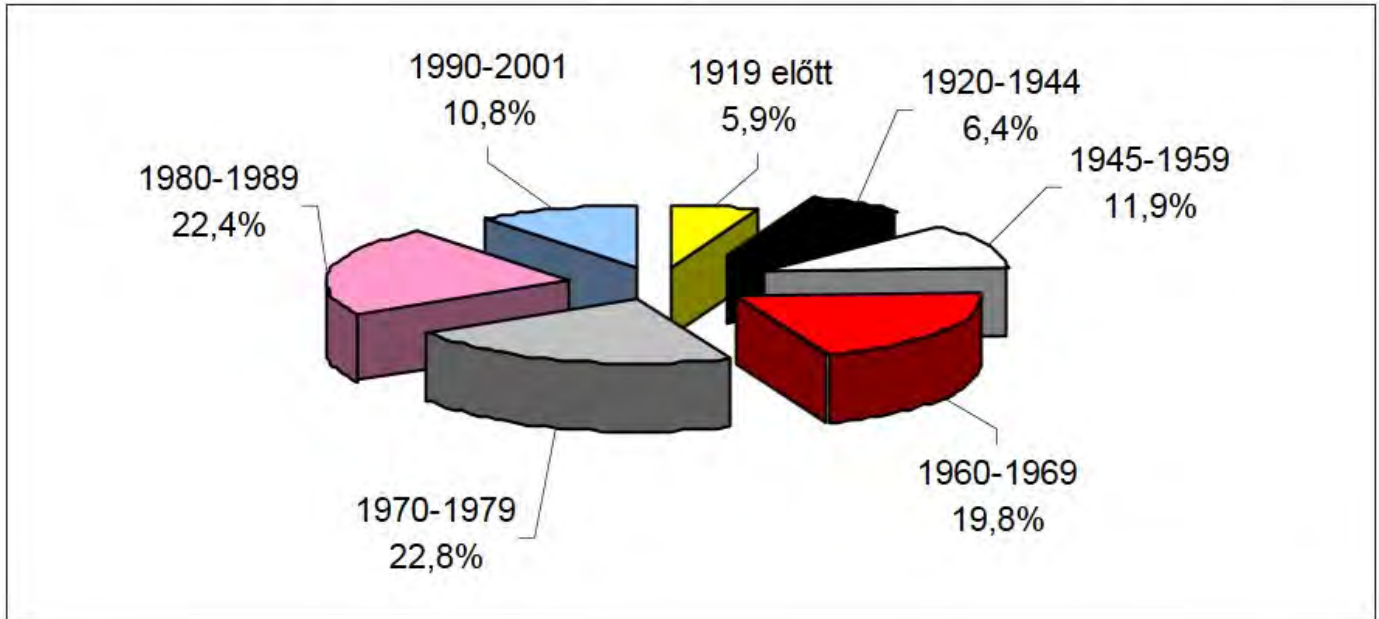
5

A település közterületein kívüli területei településképet meghatározó szerepük alapján az alábbi csoportokba sorolhatók.





A 2001. évi lakásállomány megoszlása az építés éve szerint



A Központi Statisztikai Hivatal Miskolci Igazgatósága által 2001. évben készített és 2007 évben publikált kutatása kiterjedt a település lakásállományának az életkorára.

Ebből a vizsgálatból megállapítható, hogy a település meglévő lakásállományának csupán 24 %-a épült 1960 előtt, a többi lakás már később épült. Ha figyelembe vesszük, hogy a lakásállomány 10,8%-a épült a rendszerváltás után, akkor hamar kiszámolható, hogy a lakásállomány döntő része (65%-a) a szovjet típusú modernizáció alatt épült, amikor nem a településképi megőrzése, fejlesztése volt a cél, hanem a mennyiségi igények kielégítése.

Az utóbbi évek lakásépítései sem a településképi fejlesztését célozták meg.

Az intézmények a településen elszórtan épültek fel, így nem igazán befolyásolták a település arculatát.

Elmondható tehát, hogy a település arculata, településképe meglehetősen vegyes képet mutat.

De jelen anyag célja elsősorban az, hogy meghatározza azokat az építészeti elemeket, melyek mentén fokozatosan, lépésről lépésre kialakítható, megkereshető Alsózsolca egyéni arculata.

Alsózsolca meglévő beépített területeit két nagy csoportba lehet besorolni a településképi szempontjából.

A történelmi településrész

A település magját alkotó történelmi településrész alkotja azt a területet, mely leginkább megőrizte azokat az elemeket, amelyek alkalmasak az egyéni településképi kialakítására. Ez a terület a rendelkezésre álló történelmi térképek és a mai állapot összehasonlításával jól lehatárolható.



A másik jól lehatárolható terület az utóbbi 60 év városépítészetének az eredménye. Ebbe a csoportba az alábbi alcsoportok tartoznak:

- Az átépült területek
- Az új építésű/beépítésű területek
- Az intézmény területek
- A gazdasági területek
- Az üdülő területek

Megmaradt eleme a településszerkezetnek és ezzel a településképek a Sajó, és a 100 évnél idősebb vasútvonal. Megszűnt településképi elemei a településnek az egykori Sajó híd, mely fontos forgalmával és gazdasági szerepével meghatározó volt, valamint a birtokközpontok és azok környezetei. Gyakorlatilag az utóbbi 60 év felemésztette az egykori településképet alapvetően meghatározó birtokközpontokat, azok épületeit, környező zöldterületeit.

Jól látható az 0891-es kataszteri térképen, hogy a település három részből állt:

A két birtokközpont és környezete alkották a település központját nagy parkosított udvarokkal. Ettől északra egy jobb módú lakórész követte a főutat, tőle délre már egy falusias beépítés követi az utat, sőt a két épületsor között egy orsó alakú tér alakult ki. A birtokközponttól északra elindult egy út a fő úttól kelet felé, a vasút irányába. Ebbe csatlakozott be egy út délről, amely a birtokközpontból indult.

Gyakorlatilag ez a településszerkezet máig megmaradt, azzal, hogy az egykori lakóépületeken kívül a település benőtte valamennyi belső szabad területét és lebontotta a birtokközpont legtöbb épületét. Európa ezen részén ez volt a fejlődés importált iránya.



Református templom

Vay kastély

híd

Sajó





Történelmi településrész

A településnek ez a történelmi magja telekosztásában, szerkezetében őrizte meg a több évszázados fejlődés eredményeit. Épületállománya már csak részben maradt fenn. Sajátosan keverednek a területen a földszintes és az emeletes épületek, de a tetőformák is nagy változatosságot mutatnak.

A régi épületek általában földszintesek, egyszerű téglatest tömegűek, a tető nyeregvető az utca felé kontyolva, illetve előfordul az úgynevezett palóc-konty is. Az épületek tornácosak, részben fa, részben téglapillér alátámasztással.

Az új épületek egy része emeletes, a tető az utcára merőleges gerincű nyeregvető.

E kettősséget a szabályozási tervek eredményezték, mivel a város központjában jellemzően az emeletes beépítést írták elő. Jelenleg is a település több részén 6 méteres homlokzatmagasság van előírva.

ATAK és Tkr feladata ebben a változatos jövőképben az egyértelmű fejlesztési irány kidolgozása, és a szabályozási háttér megteremtése.

Egyéb területek

Átalakult vagy új beépítésű területek

A település beépített területének egy jelentős része az utóbbi 60 év során jelentősen átépült, illetve a nagyarányú iparfejlesztés hatására új lakóterületek népesültek be.

Ezek a területek viszonylagos egységet mutatnak, mivel nagyjából egy időben épültek az épületek. E területeket az emelt földszintes, sátozott családi házak jellemzik széles és fásított utcákkal.

Intézmények

Az intézmények elhelyezkedése a spontán településfejlesztés nyomait viseli magán. Általában a közintézmények elhelyezésekor a szabad területek (egykori park) beépítése volt a legegyszerűbb megoldás. Ettől az intézmények nem alkotnak egy tömböt, a település különböző részein helyezkednek el elszórva.

Ez elsősorban az eltérő használatú telkek egymás mellett élésében jelent problémát, valamint az intézmények megközelítése, kiszolgálása jelenthet nehézséget.



Gazdasági területek

A település életében alapvető változást eredményezett a nagyméretű szocialista iparfejlesztés. A település szerencséjére a rendszerváltás utáni káoszt ez az iparterület jobbára túlélte, és ma is jól működő gyárak dolgoznak a területen.

Másik szerencse, hogy az összefüggő iparterület a város tetőtől elkülönülten alakult ki a vasúton túl. Az iparterület gépjármű forgalmának is jelentős része elkerüli a város belső területét.

Elszórva a város területén is vannak gazdasági területek, de ezek folyamatosan alakulnak át szolgáltató funkciójú gazdasági területekké. A mezőgazdaság munkaerő teremtő képessége nem mutatható ki.

Üdülő terület

A település külterületén egy felhagyott kavicsbánya körül alakult ki egy kisebb üdülő terület.

E terület sem az idegenforgalomban, sem a település arculatában nem rendelkezik meghatározó szereppel.

De van és számolni kell vele.

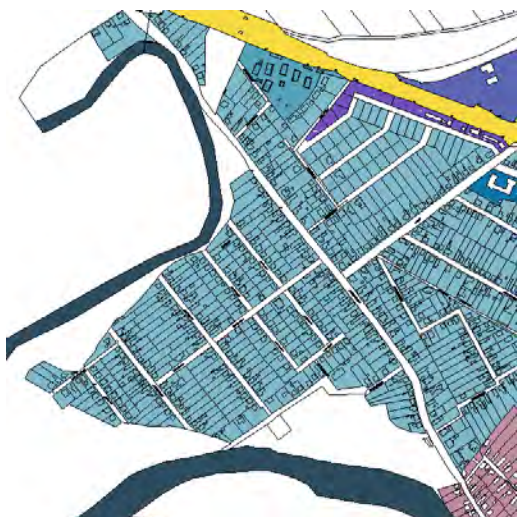
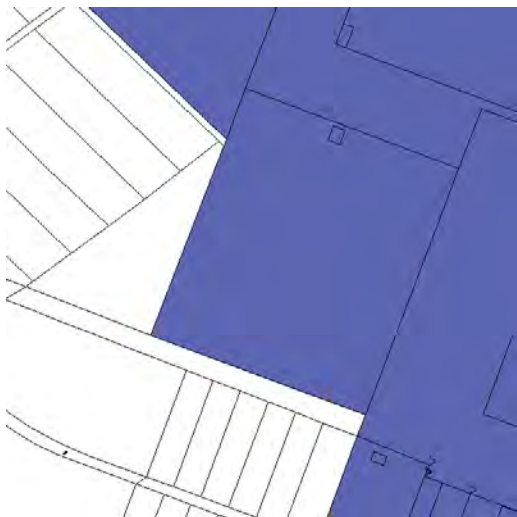
Vasút és a Sajó

A település életét fellendítette a vasút kiépítése, ugyanakkor a vasút úrszelvénye kettévágta a település külterületét. Két ponton kapcsolódik össze a két terület, egy felüljárón át és egy szintbeli csomóponton.

Az iparterület számára fontos a vasúti kapcsolat, a lakosság részére az autóbuszos tömegközlekedés a kedvezőbb közlekedési forma.

A Sajó a település meghatározó természeti eleme volt. Mára a település elsősorban az árvízi védekezés fontosságánál érzi a folyó jelentőségét. Bár közel van a település központjához a Sajó folyó (a fő úttal párhuzamosan folyik), nincs igazán kapcsolata a településnek a folyóval.

Ez a helyzet átgondolást kíván.





Külterületi területek

A település külterülete nagyrészt mezőgazdasági terület. A Sajó menti terület növényzettel benőtt ártér.

A település külterületén folyik keresztül a Bársonyos patak, és érinti a közigazgatási határát a Hernád folyó.

A külterületen lévő ipari üzemek és üdülők belterületbe vannak vonva.

Külterületen mezőgazdasági üzem és kavicsbánya található még, mint gazdasági terület.

Értelem szerűen külterületi elemek a folyók, az utak és a vasút is.

A külterület jellemzője az egykori árterületeken kialakult sík mezőgazdasági terület erdős árterületekkel.



A TELEPÜLÉSKÉPET MEGHATÁROZÓ ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI ELEMEEK

6



A történelmi településrészen a lakóépületek, melléképületek építészeti részletei

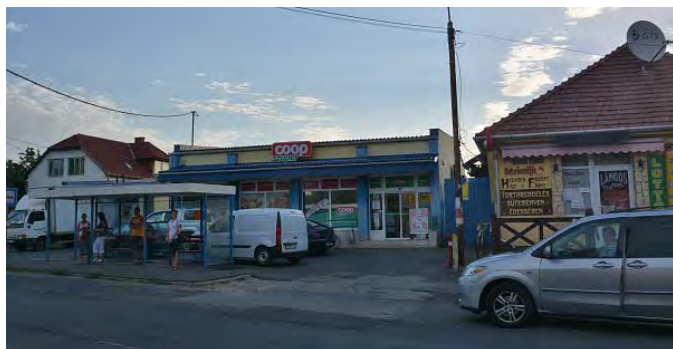
Tömegformálás

A történelmi épületek tömegformálása egyszerű, elnyújtott hasáb. A nyugodt tömeget arányos ablakok és ajtók nyitják meg.

A gazdasági épületek a lakóépület mögött helyezkednek el, vagy a telek közepén állnak keresztben. A gazdasági épületek tömege is egyszerű, tagolatlan.

Az épületek jobbára a bejárati oldalon tornácosak, ami legtöbbször téglából készült, ritkábban fából.

Az épületek jelentős része 50-60 éves, részben emeletes épület. Jellemzően magas tetővel fedettek, a tető gerincének iránya változatos. Előfordul lapostetős épület is.



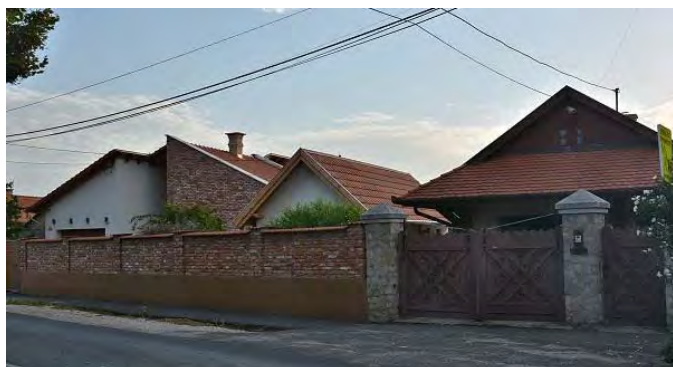
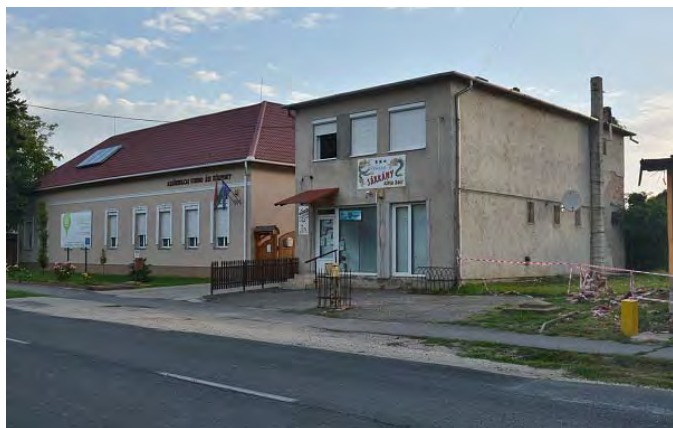
Tetőidom

A történelmi épületeknél a magas tetők tetősíkjának 42-45 fokos dőlésszöge. A gerinc követi az épület tömegét. Az utcai, a rövidebbik oldalon teljes konttlyal van lezárva.

Az újabb építésű épülete fedése nyeregtető, gyakrabban sátoztető. Ritkán előfordul a bonyolultabb, összetett tetőidom alkalmazása is.

Összességében elmondható, hogy a tetőidomok változatos képet nyújtanak, talán a sátoztetős lakó övezetben a legegységesebb az utcakép a típus épületek miatt.

Az már egy másik kérdés, hogy ez az egység adja-e a település hiteles arcát. Mivel jelentős lakásépítéssel nem lehet számolni, a meglévő lakások tetőátépítése sem várható a közeljövőben, a tetőidomok változatossága még egy ideig jellemző lesz a településre.





Kémények

Az épületek legtöbbjénél a kémény elveszítette eredeti szabadkémény funkcióját, ezáltal átépült, leegyszerűsödött. A kémények falazott szerkezetek, részben vakolt, részben natúr téglafelülettel.

A kémények alakját, formáját szolgáltatói belső szabályzat határozza meg.



Nyílászárók

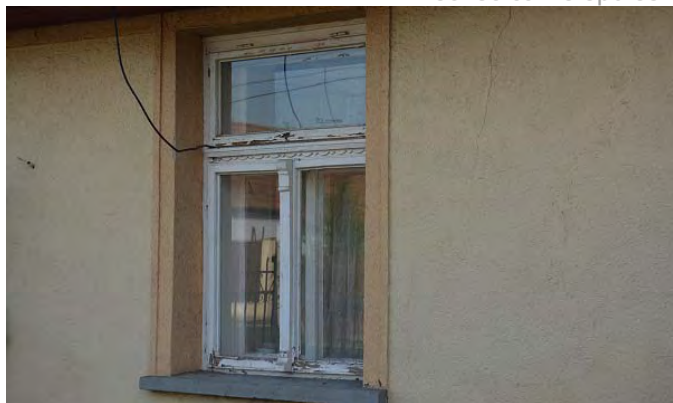
Az eredeti homlokzati rendszer a kétablakos kialakítású volt. Ez néhol átalakult egy nagy ablakká. Az épületek szélesítésekor néhol megjelent a „klasszikus” két nagy ablakos homlokzati kialakítás.

A nyílászárók eredeti díszítései csak itt-ott lelhetők már fel.

Az új építésű épületeken már a típus ablakok terjedtek el osztás nélküli nagy üvegfelülettel. A műanyag ablakok is elterjedőben vannak.

A történelmileg kialakult utcai ablakrendszer és nyílászáró arányok megőrzése, helyreállítása a településképi szempontjából fontos cél lehet.

Az intézmények ablakai szalag szerűek.



Tornácok

A település ezen részére a téglából falazott tornác volt a jellemző. A tornác léte is kötődött az otthoni gazdasági munkához, melynek szerepe napjainkra csökkent. De ennek ellenére újra értelmet nyer, mert esőben életteret teremt, a melegben árnyékolja a homlokzatot. Több stílusú tornác figyelhető meg, közöttük rangsor nem állítható fel. Több épületen megtalálható még a fa oszlopos tornác.

Az új épületeken csak ritkán jelenik meg a tornác. Szerepe csökkent.

Ennek ellenére több helyen megfigyelhető a tornác újbóli alkalmazása, visszaépítése.



Anyagok, szerkezetek

Falazat

A település jellegzetes falazó anyaga a tégl. Mára elsősorban téglá épületek maradtak fenn.

A téglá épületek időtállóak, szabadon formálhatóak (díszítés, pillérek, boltozatok). Ez is azt mutatja, hogy egykor is jó módú település volt Alsózsolca.

Napjainkra az átépítésekkel, a bővítésekkel kevert szerkezetű házak alakultak ki. Elterjedt egy időben a gázszilikát, majd a beton falazóelem, napjainkra az üreges téglák használata vált elterjedtté.

Néhány régi épületen még fennmaradt az alföld klasszikus építőanyaga, a vályog.



Tetőfedés

A tetők cseréppel voltak fedve. A régi sötét cserepek mellett megjelentek korunk világos, piros színű cserépfedései. Néhány épületen megjelent a hullámpala is olcsó fedésként, de csekély számban.

Előfordul még a palafedés is.

Szerencsére a település tetőfedése egységesnek mondható, nem alakult ki a más településekre annyira jellemző önmaga mutogató egyéni megoldások alkalmazása (bitumenes zsindely, fémlemez fedés, fekete betoncserep).



Homlokzat kialakítása

A homlokzatok vakoltak. A vakolat sima, festett. A nyílásokat keretezik. Ritka a keretezés nélküli homlokzat nyílás.

A keretezés készülhet vakolat húzással, gipsz díszítő elemmel.

Több esetben a homlokzatot téglaburkolat díszíti mezőkre felosztva, tehát nem az egészet, csak felületi egységeiben.

A vakolt felületeket legtöbbször festéssel díszítik. megfigyelhető a földpát, fénoxid színezés, mely visszafogott színeket eredményez.

A pincéknél vakolt felület az elterjedt téglanyílás keretezéssel.



Egyéb épített elemek

Kerítések

A területen változatosak a kerítések. A legjellemzőbb az áttört fém pálcás kerítés. Ezt követi a fa, álló elemes kerítés. Vannak érdekes tömör kerítések változatos anyaghasználattal, növényzettel benőtt kerítések, és ezek szabad változatai.

Sajnos a kerítések nagy része a legkülönbözőbb vasrács kerítésfajta., de akadnak lemezzel, nádszövettel tömörített kerítések is.

A leginkább jellemző a tömör lábazatos, falazott oszlopos, fém rácsbetétes kerítés.

A kerítések színezésében nem figyelhető meg rend.



Kutak, udvari építmények

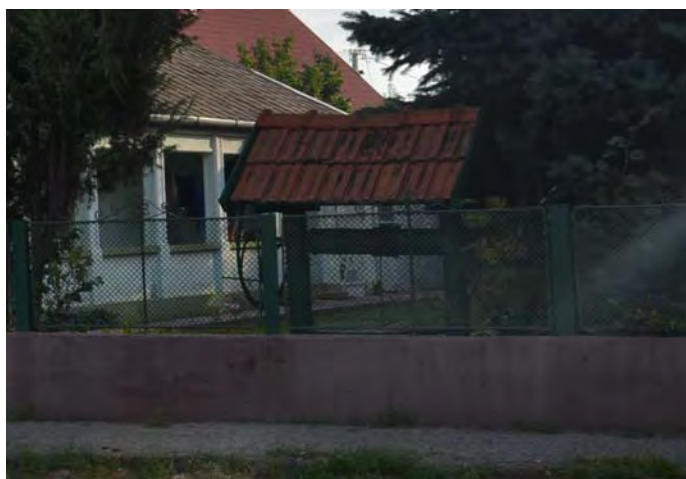
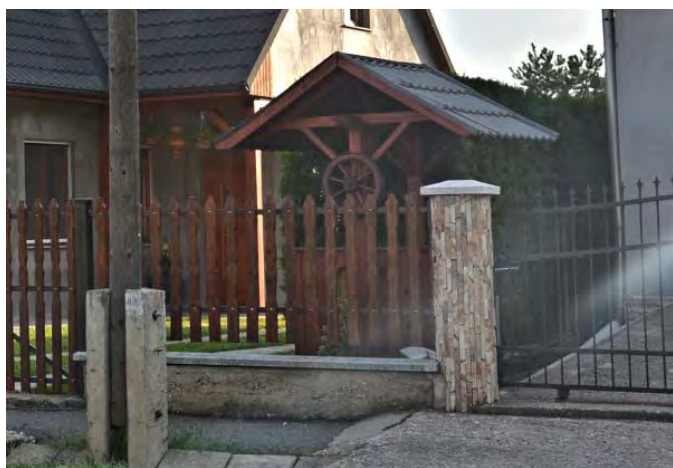


Egykor valamennyi telken volt ásott kút, de ezekből mára csak néhány maradt fenn, mivel a vezetékes víz rendelkezésre áll. Általában locsolásra használják a vizét, a kút kerti dísz tárggyá vált.

Napjaink új építményei a kerti kiülők. Ezek főleg fa szerkezetű építmények. Tömegformájukkal igazodnak a melléképületekhez, tehát nem idegenek a településképtől.

A gépkocsik tárolását az egykori gazdasági épületekben oldották meg.

Mivel a település belterületén megszűnt a gazdálkodás, a melléképületek száma lecsökkent, eltűntek.



Gazdasági épületek

A mellékelt légi felvételeken látható, hogy a melléképületek sem 1890-ben, se, 1960-ban, sem napjainkban nem jellemző a településre.

Az iparosítás átrendezte a gazdasági életet, a lakóépületek telkein már nem gazdálkodnak, illetve nem olyan mértékben, amihez nagyobb melléképület kellene.

A különálló épületek nyári konyhák (lásd mellékelt fotók), raktárak, garázsok.

E néhány építményből nem lehet jellegzetességre utaló következtetést levonni, azaz a helyszínelés eredményeként megállapítható, hogy a melléképületek (gazdasági épületek) nem településképi elemek.





Intézmények és sajátos építmények építészeti részletei

A történelmi településrész intézményei az építési korok jellegzetes a produktumai. Ezek az épületek funkcionista célokat szolgálnak.

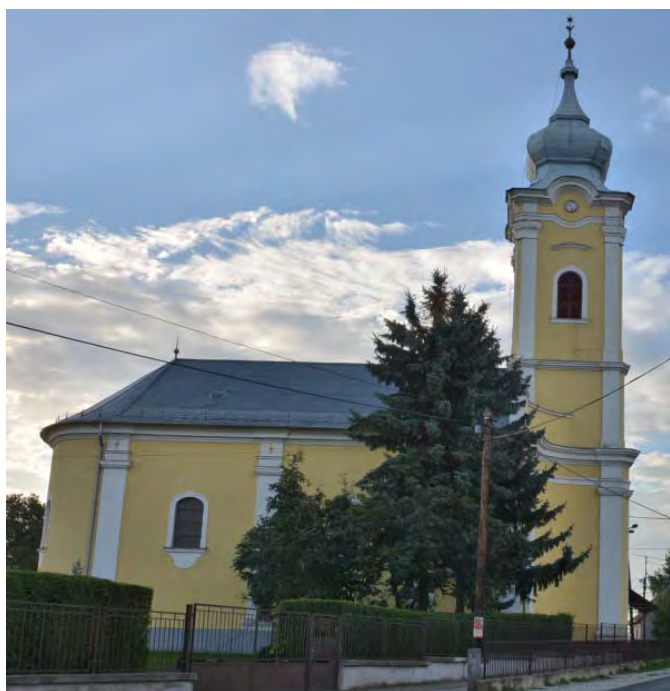
Tömegformálás

Az intézmények tömegalakítása is a építés korát tükrözi, annak építészeti lenyomata.

Egymást váltják a magas tetős és a lapostetős épületek. A legkarakteresebb épület, amelyik nem vesz tudomást a környezetéről, a Levéltár fémlemez zárt épülettömege, mely az egykori Vay kastély telkén épült fel, azon a helyen, amely a település fejlődésének az alapja volt, a vámhely.

Tetőidom

A tetőidomok az épített igénye szerint épültek, néhány épület kontyolt tetőidomával tudomásul veszi a környezetét.



Nyílászárók

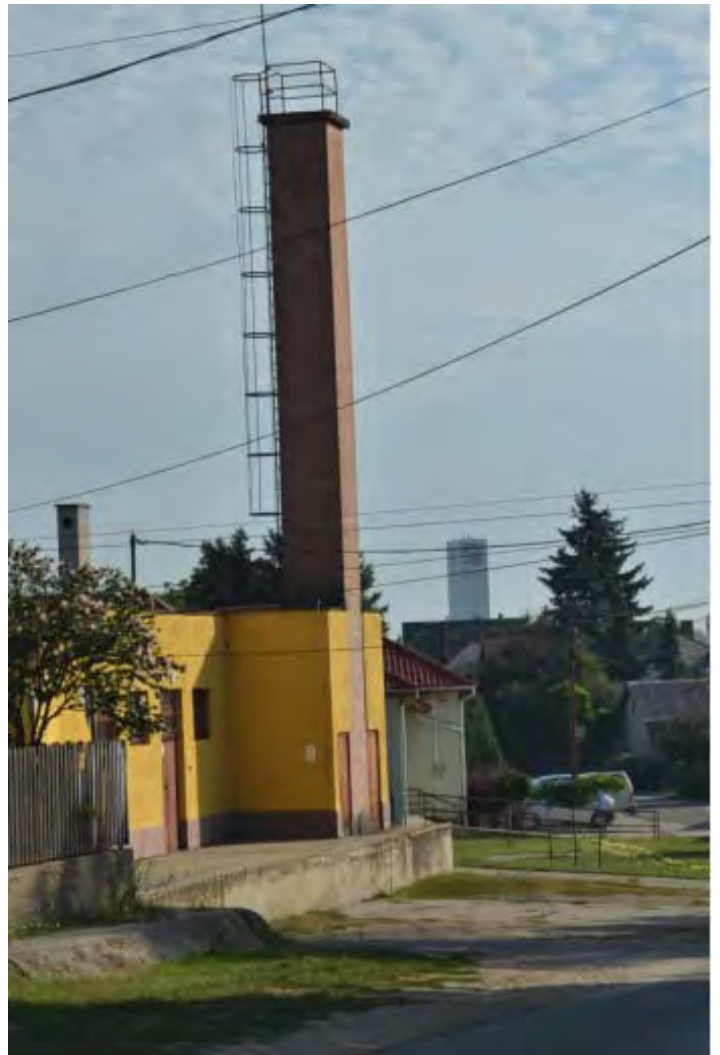
Funkcionista homlokzatalakítás jellemző a település általunk lehatárolt részére. A településképet meghatározó építészeti elemeket, formanyelvet alapos vizsgálatot követően célszerű meghatározni. Az új épületek homlokzatán keveredik az olcsó és a modern fogalma.



Anyagok, szerkezetek

Ez az építészeti eszköz is az építési kor, és nem a település jellegzetességeit mutatja. Az anyaghasználat a racionalításra törekszik, a színezés a cég arculatát igyekszik kifejezni.







Az egyéb beépítésű terület intézményei

A legtöbb intézmény a településen elszórva épült fel. Az iparostással együtt járó gyors fejlődés és döntések jellegzetességeit hordozzák magukon.

A közösségi ház épülete hagyományos építészeti elemek felhasználásával szoborszerűen része a településnek.

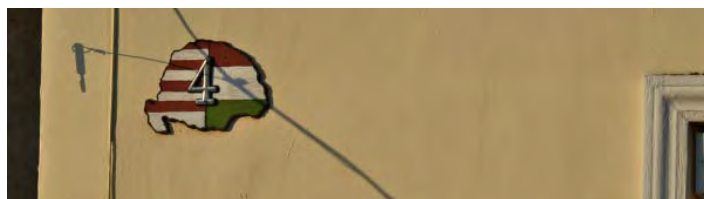
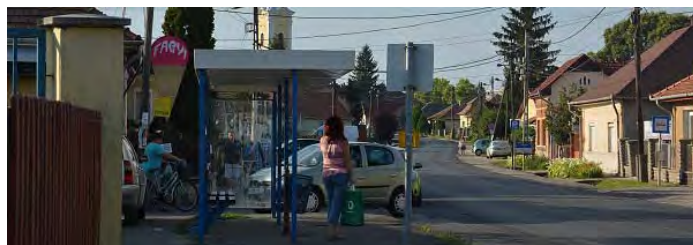
Több épület egyszerű, nyugodt tömegformálásával alkotóan része lett a település arculatának,



Közlekedési építmények, feliratok

A közterületeken a közlekedéssel kapcsolatban többféle tábla és tárgy, építmény van elhelyezve. Az autóbusz várók többféle formát és színezést mutatnak.

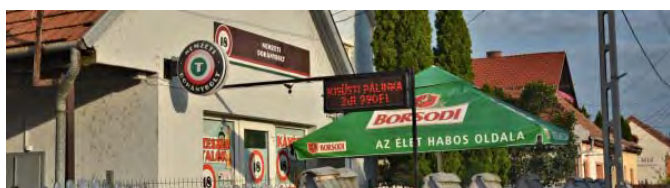
Az utcajelző táblák egységesek, a házszámok színes választéka látható.



Hirdető táblák, cégfeliratok

A cégfeliratok, a reklámtáblák spontán megjelenésűek, sokszor aktualitásukat veszített táblák is kinn vannak.

Az intézmények domborított betűkiírása egységesnek mondható, talán a színezés koordinálása még segíthetne.





Közterületi tárgyak

A település területén változatos anyagú és formájú szemétygyűjtők vannak elhelyezve, főleg forgalmasabb közterületi csomópontokban.

Közterületi hirdetőtáblát nem találtunk.

Külön virágos ládák nincsenek a településen kihelyezve, de alapvetően a település főbb közterületi csomópontjai virággal be vannak ültetve.

A közterületeket díszíti egy-két hagyományos telefonfülke, melyek még megmaradtak a mobilok világában. Ezek MATÁV színűek.



Emlékhelyek, szobrok

A település több helyszínén emlékművek állnak., melyek országunk nevezetes eseményeinek állítanak emléket.

Az emlékművek többsége kő alapú, melyre emléktábla van elhelyezve.



Temető



A településnek egy központi, történelmi temetője van, területét körbeépült lakóépületekkel, lekerítve azt.

A temető keletkezésének időpontja az 1500-as évekre tehető. Vay Ádám fia Dániel állítólag az 1700-as években olasz kőművesekkel építtette a családi ravatalozót és kriptát. A halottasház alatti pincészerű kiképzésben van a vasajtóval ellátott családi kriptá, ahol a Vay család tagjainak földi maradványait helyezték örök nyugalomra.

A ravatalozó homlokzatán egy vörös márványtábla van elhelyezve, melyen az alábbi latin szövegű felirat található:

"PIAE PARENTUM ET CONIUGIS MEMORIAE"

(magyar nyelvű fordítása: "Jámbor emlékü szülőknek és hitveseknek emlékezésére.")

Az épületen belül a korábban hullaháznak használt helységből a nagyméretű márványtábla a temető kerítésének falában került elhelyezésre, melynek magyar szövege a tábla mellett található. 1974-ben Szalai Pálné (sz.: Brinzey Katalin), mint Vay unoka a ravatalozót és a bonctermet Alsózsolca községnek használatra átadta. A ravatalozó tanácsi kezelésbe került. Az épület felújításra került és ettől kezdve a településen elhunytak temetési szertartásait itt végzik.



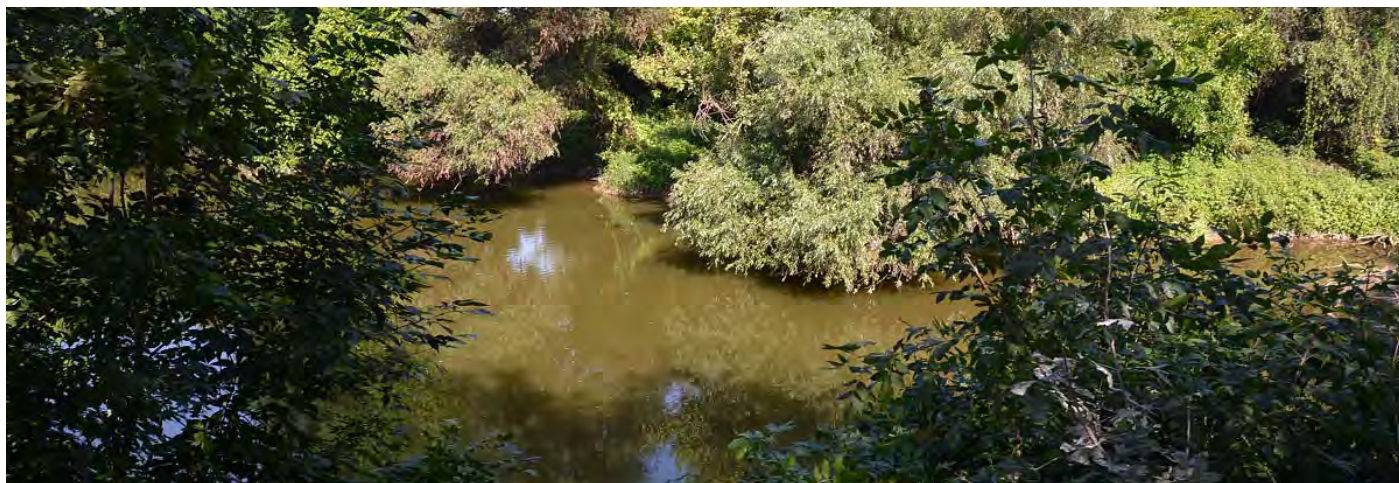


A belterületi természeti környezet

A település új, vagy átépített részein a közterületek gazdag növényállományt tartalmaznak. A régi településrész utcái elsősorban virággal vannak díszítve a nagy átmérő forgalom miatt.

Az udvarokon díszfák, hátul gyümölcsfák láthatóak. Az új városrész is fásított. A magas növényzet mellett a virágok kiültetése is elterjedt.

Általában elmondható, hogy a település és a környező természetes növényállomány harmonikus egységben él és illeszkedik egymáshoz vizuálisan.



AJÁNLÁSOK

Megállapítás

A településképet meghatározó építészeti és természeti adottságok összefoglalása



Alsózsolca dinamikus fejlődése révén kétarcú település lett. Az intenzív iparfejlesztés időszakában nem az egységes városkép kialakítása volt az elsődleges cél, inkább a tömeges lakásépítésre törekedtek.

A város kialakult kettősségét tudomásul kell venni, de alakítani lehet, sőt törekedni kell rá. Jelenleg úgy tűnik, kialakult a város stabil lakos száma és gazdasági háttere.

Újabb dinamikus fellendüléssel nem célszerű számolni.

Tehát a város egységes települési arculatát a meglévő adottságok lassú hangolásával lehet fokozatosan kialakítani.

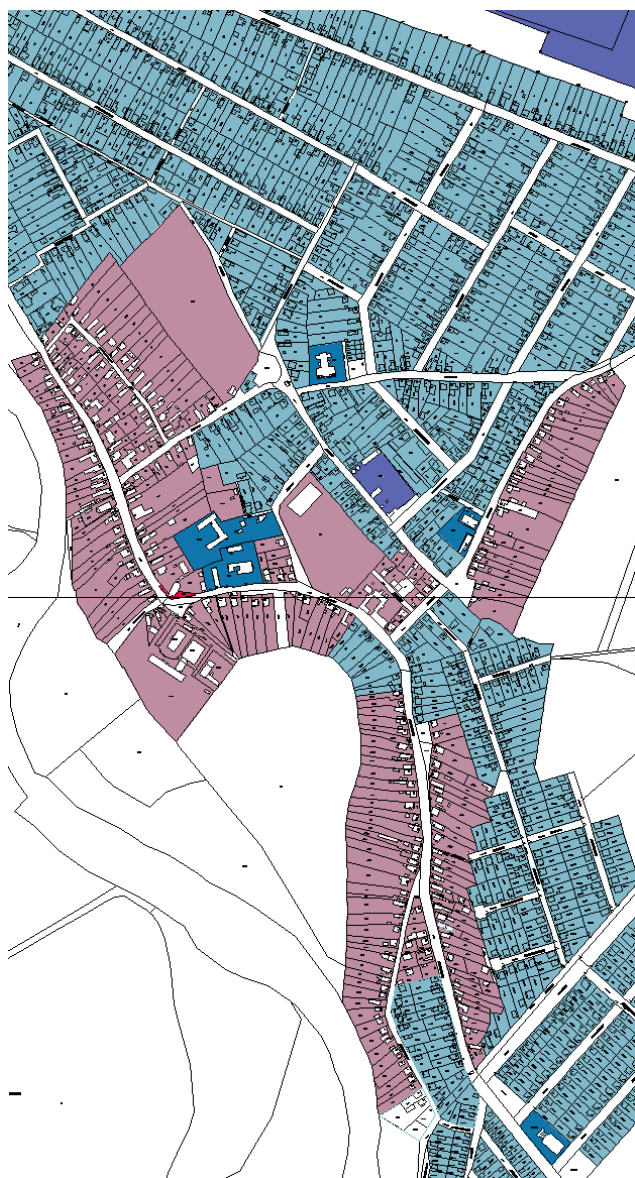
A fejlesztésnél a történelmi településrész egységes arculatának a megteremtése lehet a cél.

A településképet megtartásának, illetve az új épületek, a felújítások kialakításának a meglévő együttesre kell támaszkodni. E meglévő értékek alapján határozható meg a településképet védelme szempontjából alapvető építészeti és természeti értékek, részletek. E meghatározott értékek alapján lehet szabályozni az új épületek, építmények településképet befolyásoló kialakítását, a táji, természeti környezet alakítását.

Az iparterület elkülönülése, az önálló ipari park léte kedvező a település szempontjából. Relatívan távol van (káros környezeti hatások), de objektívan közel van. Szerencsés együttélés. Ebben az esetben nem célszerű az egységes arculat kialakítására törekedni, mert nincs értelme.

A település egységes településképet az eltérő beépítési csoportok összehangolás, a közterületek azonos kezelése, a növényzet tervezett fejlesztése, valamint az anyaghasználat keretbe foglalása adhatja meg a település sokszínűsége mellett.

A belterületi településképi védelmi ajánlások a településképi csoportosítás alapján:



Történelmi településrész

Alsószolcai régi városrészének településszerkezete évszázadokkal korábban kialakult. Az évek során kialakult az egységes települési arculat is a település gazdasági erejéhez igazodva.

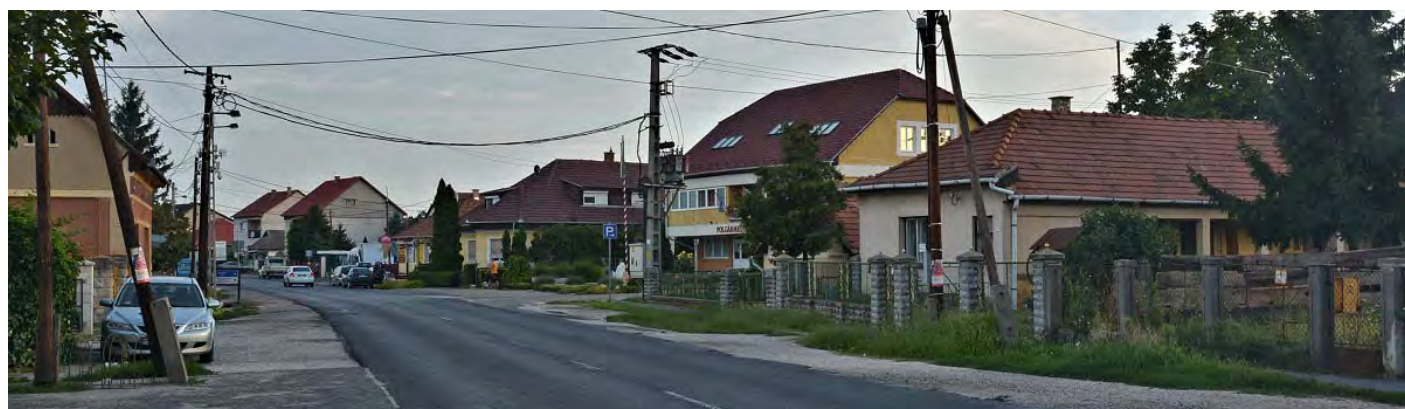
Ez a településképi az eltelt 70 év alatt jelentősen változott. A település megtartotta szerkezetét, a beépítés módját. Átalakult viszont az épületek tömege, tetőformája, átalakultak a homlokzatok, átépültek az utcai épületrészek, megváltozott az anyaghasználat, az épületek több esetben erőltetett színezést kaptak.

A településképi védelme érdekében meg kell őrizni a település telekrendszerét, telekméreteit, a beépítés módját, az épületek elhelyezkedését, az épületek közterület felé néző tömegarányát figyelembe véve a tudatos, vagy egyszerűen településtervező szokásként kialakult többszintes beépítéseket.

Átalakultak a közterületek burkolatai, a kerítések, az utcabútorok.

Az egységes települési arculat kialakítása érdekében szabályozni kell az épületek homlokzati átalakítását, az anyag és színhasználatot, a tetőidom lejtését, a kerítések kialakításának szabályait.

Célszerű egységesíteni a közterületek kezelését, anyaghasználatát, az utcabútorokat, táblákat. Javaslatot kell tenni az információs táblák elhelyezésére, anyaghasználatára.



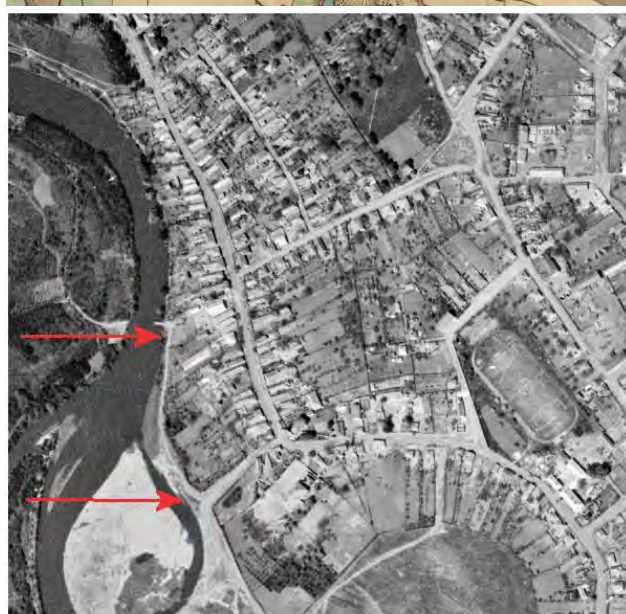
Beépítési mód és forma megőrzése

Meghatározó eleme a településképnak a telkek beépítési módja.

Sem a 50-as évek légi fotóján, sem a korábbi térképeken nem látszik nyoma jelentős gazdasági épületeknek. Ennek az lehet a magyarázata, hogy a település lakói nem voltak önálló gazdálkodók. A telkek rövidek és keskenyek.

A beépítési forma, mely összefügg a telekformával, megőrzésre érdemes a településképi védelme érdekében. Javasoljuk e beépítési forma védelmét, és alkalmazását.

Mivel sok esetben igény van arra, hogy az adott területen több család is élhessen, annak érdekében, hogy ne kelljen a telkeket felosztani, javasoljuk a több lakás elhelyezésének az engedélyezését a megadott beépíthető területen belül a beépítési mód figyelembe vételével.



A történelmi település védelmének, fejlesztésének lehetőségei

Két alapvető beavatkozásnak a szükségességét látjuk fontosnak.

Jelenleg a település megfullad a nagy átmenő teher-, és személygépkocsi forgalomtól. A Felsőzsolca és Sajólad irányú forgalom terhel a belső közlekedést, rongálja az út burkolatát, lehetetlenné teszi az utca városi célú fejlesztését. Két fejlesztési lehetőség mutatkozik: Az átmenő forgalom lassítása, ami nem csökkentené a forgalmat, csak lassúvá tenné, ami állandósítani a dugókat. Vagy egy elkerülő út építése. Ez a vasúttal párhuzamosan az iparterületi oldalon lenne lehetséges, melyet a mezőgazdasági telkek közötti úton lehetne visszahozni a régi nyomvonalra. Ezzel az iparterület forgalma is elkerülné a város központját.

A másik fejlesztési irány a folyó és a település kapcsolatának fejlesztése, egy vízi központ kialakítása, ahonnan indulhatnak és érkezhetnek vízi túrák, illetve megállhatnak pihenni, hiszen a város közhajításra van a Sajótól.

Átépitett és új beépítésű területek



A gyors iparosítás hozadéka volt a lakóterületek ugrásszerű növekedése. Mára állandósult e területek mérete, további dinamikus fejlesztés nem várható.

A területek jellegzetesen alvóvárosi funkciót látnak el, gazdálkodás nem történik, a család pihenésének a helyszíne.

A terület infrastruktúrával el van látva, az utcák fásítottak. Az épületek felújítása során célszerű az alkalmazandó anyagok és színek szabályozása, valamint az átépítéseknél az utca felé a kontyolt tetőkialakítás hangsúlyozása. A maximális beépítési magasságot célszerű 4,5 méterben szabályozni.



Intézmény területek



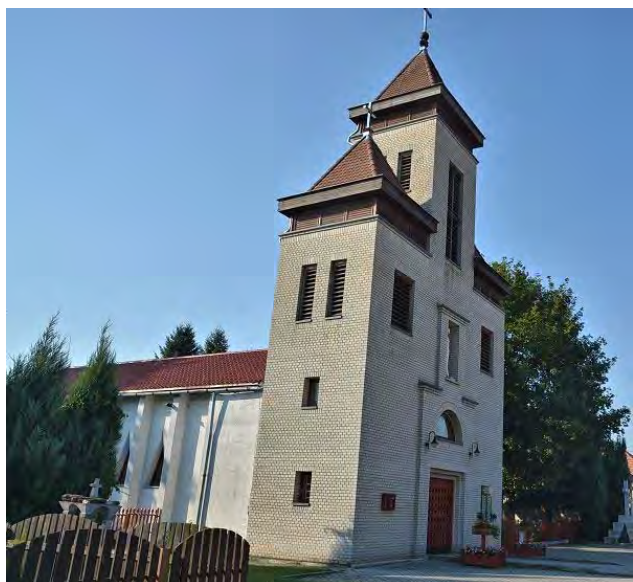
A településen az intézmények általában az üres területek beépítésével épültek fel. Ez olcsó, de spontán térbeli fejlesztést eredményezett. Az intézmények lakótelkek között helyezkednek el.

Általában elmondható, hogy ezen a területen az épületek felújítása, átépítése esetén az anyaghasználatra és a színezésre kell szabályozást kialakítani, a vakolt és világos, tompa színek alkalmazását célszerű hangsúlyozni.

Igen fontos a térburkolás egységesítése, a kertészeti felújítás és a térburkolás összehangolása, a közlekedési rendszerek racionalizálása.

Célszerű az utcabútorok, a közterületi építmények, a hirdetési felületek kialakításának, anyaghasználatának az összehangolása is.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az intézmények környezetében a megfelelő parkoló létszám kialakítására.





Közterületek, zöldterületek

A családi házas terület intenzív zöldterület, a közterületek, az udvarok be vannak többszintű növényzettel telepítve.

A történelmi terület már megkívánja a tervezett növénytelepítést. Célszerű csökkentett forgalmú közterület kialakítása is, mely funkcióra a Tanács utca nyújt jó lehetőséget.



De a legfontosabb az élhető és hangulatos város kialakításához az átmenő forgalom csillapítása, megszüntetése.

Érdemes a belső területeken a kereszteződésekben kisebb zöldterületeket kialakítani, parkosítani.

Ipari területek



Elkülönülnek a település lakott részétől, de az áruforgalmát „élvezi” a település. Az emlegetett elkerülő út sokat segítene. Az iparterület nem szerves része a településképeknek, szabályozása igazából nem különösebben célravezető.

Üdülő terület



Az üdülő terület is elkülönül a településtől, önálló életet él. Nincs kimutatás, hogy a tulajdonosok hányad része lakik a városban, de feltehetőleg kevés. mezőgazdasági terület veszi körül és ipari út vezet el mellette.



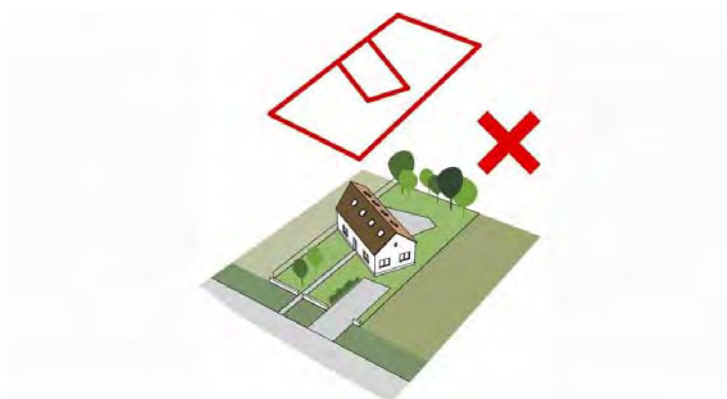
A településképek szempontjából közömbös, mivel zárt és távol van a településtől. Talán általános forma, szín és anyaghasználati szabályozást érdemes bevezetni.

Általános javaslatok



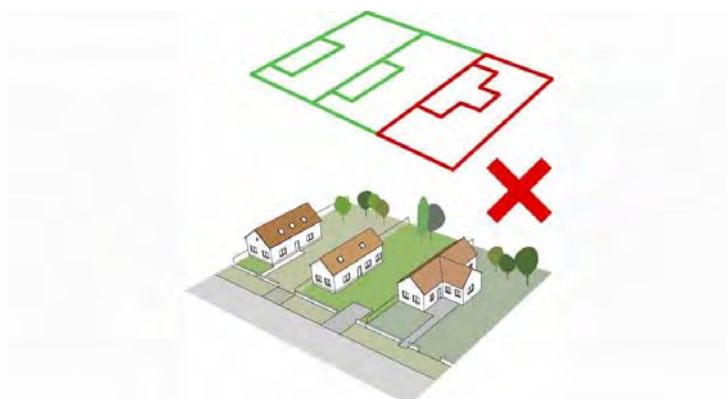
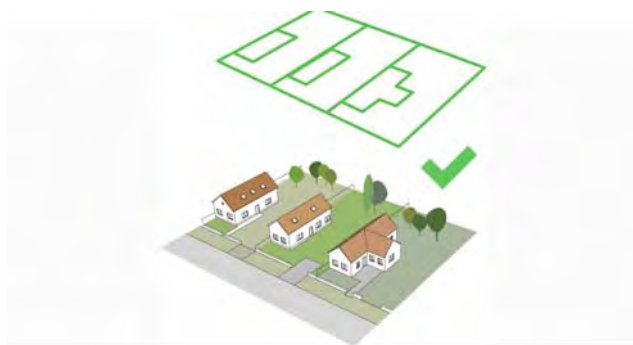
Épület elhelyezése a telken

A telkeken javasoljuk az új épületeket a kialakult beépítési módhoz igazodó módon elhelyezni, figyelembe véve a kialakult beépítési formát. Kerülni kell a településképtől idegen épület helyezési módokat: pl. ferde beépítést



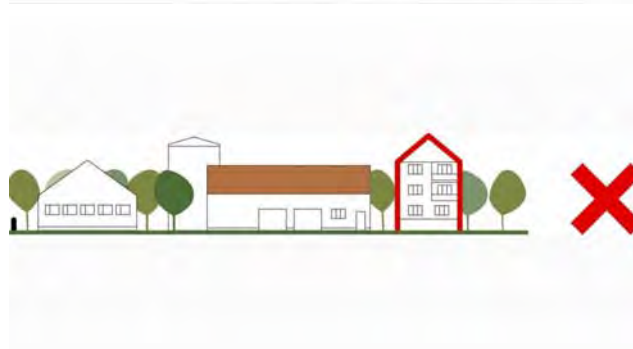
Előkert mérete

A település a csoportonként kialakult előkert méret része a település kialakult képéhez. Általában előkert van az épületek előtt, melynek mérete a domborzati viszonyoktól függ. Javasoljuk a meglévő előkertek megőrzését, új beépítés esetén az igazodást a szomszédos telkek kialakult állapotához.



Épületmagasság

Az épületek a település központjától eltekintve földszintes magasságúak. Az erősebben emelkedő telkeknél előfordul, hogy az épület emelt földszintű az utcai oldalon. Javasoljuk a településen a földszintes épületmagasság megőrzését az egységes településkép védelme érdekében. A javasolt maximális ereszmagasság az átlagos terepszinthez viszonyítva 4 méter.



Tömegforma



A településen egyszerű tömegformájú épületek épültek, kerültek a bonyolult tömegformákat. Ennek egyik oka az építési időszak uralkodó építési stílusa.

A a hagyományos településrész egykori hagyományos falusi építészetében kerültek a bonyolult tömegformákat. Inkább több, egyszerű tömegformájú épületet építettek, kerültek az épületek fölösleges összeépítését. Ennek egyszerű gazdaságossági okai lehettek. Bár ma már nem a gazdaságosság az legfontosabb szempont (több esetben), de a településképi kialakult jellegének védelme érdekében javasoljuk az egyszerű, gazdaságos tömegformák alkalmazását.

Tetőidom-forma

Az épületek tetőinek formája is egyszerű, igazodik az épület tömegéhez. A téglalap alaprajzú tömeget általában nyeregtetővel fedték le, és e tetőnek az utcai oldalán telje konttyal fejezték be a tetőt. A konttyolás csak egy épületnél maradt el, ennek az eredeti tetőformájára nincs autentikus adat, ezért ezeket nem tekinthető általánosan elterjedtnek. Néhány új épületnél alkalmazták még e tetőidom formát, de ezekben az esetekben nem a településképi igazodás volt az elsődleges szempont, sőt biztos feltételezhető, hogy nem is foglalkoztak e kérdéssel.

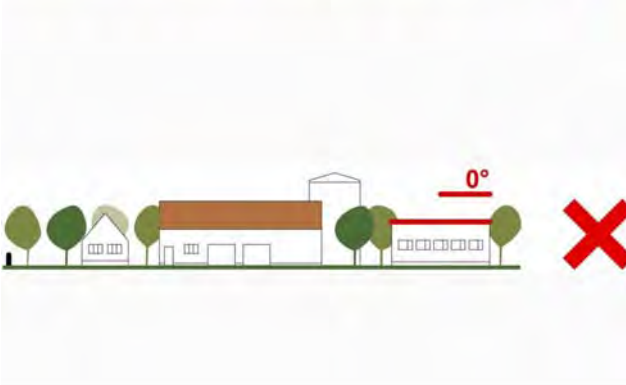
Javasoljuk tehát a teljes konttyos nyeregtető alkalmazását.



Tető hajlásszöge

A településen szerencsére napjainkig megőrizték a lakóépületek a hagyományos tető hajlásszöget. A tetők 45-38°-os hajlásszöggel épületek. Nincs a település lapostetős épület sem.

Javasoljuk a kialakult tető hajlásszög megőrzését, új épület esetében az igazodó alkalmazását.



Tetőtér beépítése

A településen nem jellemző a tetőtér beépítése, de az igények növekedésével, valamint az építmények magasságának a korlátozásával ki fog alakulni a tetőtér beépítésének az igénye. Elmondható, hogy semmi akadálya a tetőtér beépítésének, ha néhány alapvető településképi szempontot figyelembe vesznek az építkezni szándékozók.

A tetőablak a leginkább településképet formáló elem. Célszerű az utcai oldalon kerülni a tetőablakok elhelyezését. Célszerű fekvő tetőablakokat alkalmazni. Nem zárható ki álló tetőablak építése sem. Ugyanakkor nem javasolt a tető formájának álló tetőablakok sorával történő megbontása. Egy két álló tetőablak még nem változtatja meg a tető formáját, sőt történelmi analógiával igazolható alkalmazásuk. Általánosságban javasoljuk az udvari fekvő tetőablakok kialakítását tetőtér beépítése esetén.



Nyílászárók



A település egykori kétablakos utcai homlokzata jelentősen átalakult. Ez a homlokzati forma csak néhány épület esetében maradt fenn. Elmondható, hogy eredetileg itt is a kétablakos homlokzat volt elterjedve. Az épületek modernizációs fejlesztései során ezeket az ablakokat átépítették egy nagy ablakos homlokzattá. Ez az épületek eredeti homlokzati arányait alapvetően megváltoztatta, de szerkezetileg sem volt szerencsés megoldás, mivel a házak eredeti szerkezeti rendje megbomlott,

Javasoljuk, hogy a homlokzatok átépítése során, illetve az új épületek esetében térjenek vissza a két ablak kialakítására, mely autentikus homlokzati megjelenést eredményez.

Az ablakok formája is meghatározó eleme a homlokzatnak. Az osztott ablakokat kell előnyben részesíteni az osztatlan nyílászárókkal szemben. A nyílászárók felületkezelése célszerűen festette felület legyen. A nyílászárók elhelyezése is fontos. Célszerű a homlokzati falsíkban elhelyezni az ablakokat.

Az intézményeken is kerülni kellene a szalag-ablakok kialakítását.



Anyagok

A település épületeinek homlokzata vakolt felületű. napjainkra főleg kőporos vakolat borítja azokat a homlokzatokat, amelyeket korábban sima vakolat és mész festés fedett. A két anyag eltérő felületi tulajdonságot mutat. Az egyszerű vakolat sima felületű, a kőporos vakolat érdes felületű. A kőporos vakolat általános elterjedését az a tévhit segítette elő, hogy „örökké” tart, ami sajnos erre sem volt igaz. Sajnos e vakolatok az épületek páraháztartását is károsan befolyásolják, mivel a vakolat párazáró, a szerkezetekben és a helyiségekben marad a talajból felszívódó pára, mely a falak és a vakolatok károsodását eredményezi.

Javasoljuk az épületeken a sima homlokzati meszes vakolatok alkalmazást, mert épületfizikai szempontból csökkenti a pára károsító hatását, településképi szempontból pedig autentikus homlokzati megjelenést biztosít.

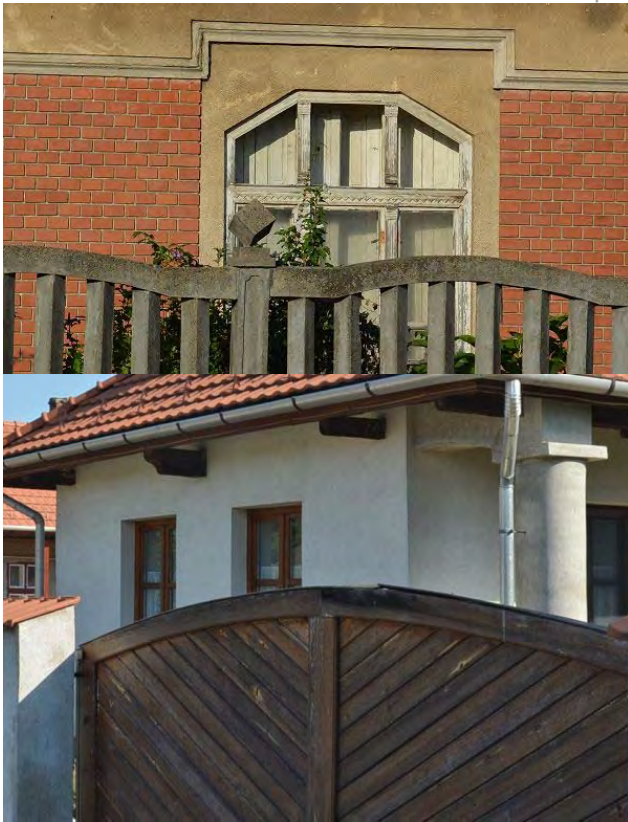
Kerülni kell a homlokzati „MŰ” anyagokat, például a tört kerámiából készített „kőburkolatot”.



Színek alkalmazás

Az épületek vakolt felületeinek jelenlegi színezése a kőporos vakolatok színezési módszerétől függ. E vakolatokat természetes földpát színezőkkel színezték. Ez a színezési mód megfelel a korábbi korok homlokzatszínezési módjával. A földpát színezés (okker, vasoxid vörös, szürke) halvány, pasztell színezést eredményezett. Napjaink műanyag festékei már erős, telt színeket is tudnak varázsolni a homlokzatokra. Ez a homlokzatszínezési módszer idegen a történelmi színezéstől, de idegen a település arculatától is.

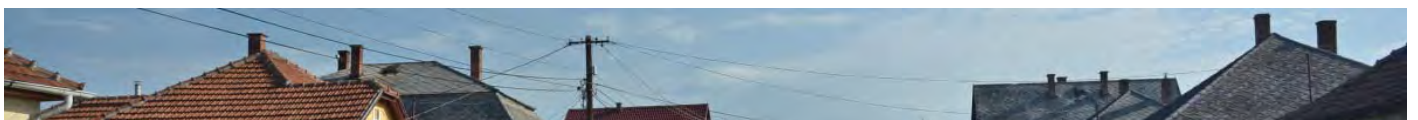
Javasoljuk a fehér és törtfehér homlokzatszínezés mellett a halvány, pasztellszínek alkalmazását. Nem javasoljuk színezett homlokzat esetén az egyszínű homlokzatszínezést, ilyenkor a tagozatok színezésével lehet a homlokzat unalmas monoton hatását megszüntetni. A fehér festés esetén az árnyékhatás teszi mozgalmassá a homlokzatot.



Kémény

A településen már csak néhány eredeti kémény látható a tetősík fölött. E kémények egykor a szabad tűzhelyes pitvarhoz tartoztak. Később e fűtési módokat megszüntették, a kémények csak a padlástól működtek. A jelenlegi kémények egy része vakolt, más részük látszó téglá burkolatú. Eltérő a kémények lezárása is.

Javasoljuk a településen a vakolt vagy natúr téglá kémények építését a legegyszerűbb lezárással.



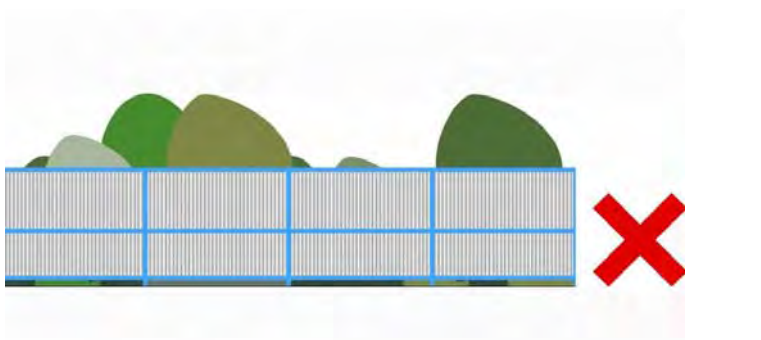
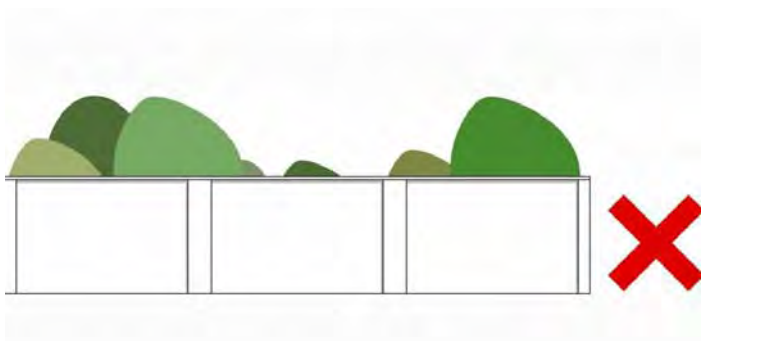
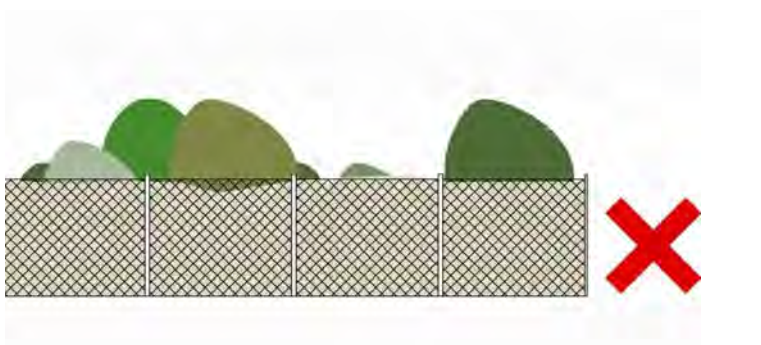
Kerítés



A település változatos a kerítések kialakítási módja. Általánosnak mondható a tömör lábazatos, falazott oszlopos kerítés kialakítás, ahol a kerítés mezői fa vagy fém pálcás elemekkel vannak kitöltve.

Javasoljuk a fa anyagú, függőleges léc, vagy deszka elemes kerítés építését épített lábazattal és oszlopokkal. A kerítések lehetnek natúr, felületkezelés és festett felületűek.

Elfogadható a növényzettel befuttatott kerítés építése is. Nem javasolt a fémlemez, a műanyag és bitumenes lemez alkalmazása. A nádszövet ideiglenes kerítés, nem javasolt.



Energetikai szerkezetek

Sok esetben a szolgáltató a legegyszerűbb módját javasolja a közüzemi szolgáltatások mérőberendezéseinek az elhelyezésére.

Nem javasoljuk a mérő és szabályozó berendezések homlokzati síkon történő elhelyezését. Ha elkerülhetetlen, süllyesztette megoldást kell alkalmazni.

Az antenna és riasztó berendezések sem kívánatosak az épületek utcai homlokzatain.



Településképi közterületi elemek



A település közterületein több olyan építmény és műtárgy található, melyek befolyásolják a település arculatát. Ezek az építmények eltérő kialakításúak. javasoljuk az egységes fa-fém szerkezetű építmények alkalmazását, mely az egységes városkép lényeges eleme lehet.



Közterületi növényzet

A település közterületei gazdagon és színesen vannak növényzettel telepítve. A közterületek nagy része fásítva van, a fák jellemzően tájjellegű egyedek. A magas növésű növényállomány mellett a bokrok, cserjék is elterjedtek.

Jellemzően lombhullató egyedek találhatók e területen, ami megfelel a hagyományos növénypopulációnak. Örökzöld egyedek jellemzően a telkein találhatóak meg, azokon is elsősorban a telkek belső területein.

Igen fontos eleme a településnek az utak melletti növénypopuláció. Mivel ez a növény együttes mesterséges környezettel van körülvéve, nem önfenntartó, szüksége van a folyamatos gondozásra, művelésre. De emellett is érdemes a fenntartása, mert üde színt adja a településnek, és a település természetközpontú gondolkodásáról vall.





Közterületi tárgyak arculata, anyaghasználat

A település közterületein az alábbi tárgyak képezik a települési arculat részét:

hirdető táblák, utcatáblák, szemetes tárolók, virágtartók, utcanév táblák, információs táblák, céges arculati táblák.

Jelenleg e tárgyak legtöbbje fa és fém anyagú. Javasoljuk egy modern termékcsalád egységes használatát.

Külterület

Beépítés

A külterületen jelenleg a beépített területek: ipari területek, mezőgazdasági üzemek, bányák.

Javasoljuk, hogy a település külterületén az országos szabályozásnak megfelelő módon, egyszerű épületek épüljenek, kis együttesekbe szerveződve, a táj és a látvány zavarása nélküli kialakítással, természetes anyaghasználatával. Az együttesek mellett összefüggő, nagy területű szilárd térburkolat nem célszerű kialakítani.

Ezeknél az épületeknél a tompa, semleges színek alkalmazása ajánlott a céglogó mellett.



Természeti táj



A település külterületén legelőt, rétek és ártéri erdős területek találhatóak. Ezek határai a földek művelésére vonatkozó jogszabályok alapján változtathatóak, általános elvként elmondható, hogy a kialakult külterületi természeti táj szerves része a település arculatának, gazdagítva annak változatos megjelenését.

A táj jelen esetben mező, rét, legelő és ártéri erdő. Tipikusan síkvidéki terület.



Őshonos növények megőrzése, telepítése

Kialakult állapot, és a fejlesztések előfeltétele a táj arculatának alakításában az őshonos növények telepítése, alkalmazása.

E folyamatot a természeti környezet gazdája, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság és a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság szakértő természetvédelmi felügyelői ellenőrzik és irányítják.



Helyi épített és természeti értékek felsorolás

1. Településképet meghatározó telekrendszer	A településen javasoljuk a 201-217, 219/1-231, 313-314, 315-345, 347-367, 926-952, 953-966, 1027/4-1039, 1041-1049/2 helyrajzi számú telkek telekalakjának a helyi megőrzését a településképi megőrzése érdekében.
2. Helyi védett épületek (egyedi érték, javaslat)	Kúria Kossuth Lajos út 180. 965. hrsz.; Magtár 988/2. hrsz. Vay kriptá 363 hrsz. (temető); Vay kastély 1027/5 hrsz. Víztorony Tanács u. 57. 956 hrsz.; Emlékmű 1031 hrsz. Lakóépület Kossuth Lajos út 23. 107. hrsz. Lakóépület Kossuth Lajos út 25. 108. hrsz. Lakóépület Kossuth Lajos út 64. 290/2. hrsz. Lakóépület Petőfi Sándor út 23. 362/2. hrsz. Lakóépület Petőfi Sándor út 25. 364. hrsz.
3. Emlékhely	3 db emlékmű
4. Temető	Temető 363

Országos jogszabály által védett objektumok, területek

Műemléki védelem	Református templom Kossuth Lajos u. 1017 hrsz.
Védett régészeti lelőhely	Lásd örökségünk fejezetet!
Nyilvántartott régészeti lelőhely	Lásd örökségünk fejezetet!
Natura 2000	Natura 2000 európai védelem alatt álló területek (Lásd Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását!)
Egyedi táji érték	(Lásd Bükki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatását!)

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA ÉPÜLETEK

8



Kisvárosi épült hagyományos arányokkal és anyaghasználattal, színekkel, modern részletekkel



Meglévő épület bővítése a telek mélységében, tereplejtéshez igazodás, hagyományos formák és anyaghasználat, modern részletek, egyszerűség



Hagyományos szemlélettel épített lakóépület egyszerű, modern formavilággal.



Hagyományos tömegformálás,
modern részletek és
anyaghasználat a homlokzaton



Hagyományos épülettömeg, és
anyaghasználat, színezés és
modern. játékos formavilág



Hagyományos épületforma és
anyaghasználat, egyszerű tömeg,
Hagyományos épület bővítése
összetett funkciós épületrésszel,



egyszerű és hagyományos
anyaghasználat, modern
részletek



Hagyományos épület az utca felé,
modern szemléletű bővítés az
udvar belseje felé hagyományos
anyaghasználattal.



Külföldi példa. Modern épület
hagyományos formavilággal, az
udvar felé modern
anyaghasználattal



Hagyományos melléképület
átépítve lakó funkcióval, modern
részletekkel



Hagyományos tömegű gazdasági
épület új funkcióval, modern
részletekkel



Újjáépített gazdasági épület új
funkcióval. Belső képp

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA KÖZTERÜLET

9



Közüntézmény hagyományos tömegformálással, modern részletekkel, kiegészítésekkel. Egyszerű kapcsolat a környezet változó terepalakulataival



Település közterének kialakítása. Változatos, de tájjellegű utcabútorok, centrális térszervezés, változatos utcabútorok hagyományos anyaghasználattal, egyszerű szökőkút-vízesés



Tájjellegű anyagokból egyszerű tömegformálású autóbusz váró



Visszafozott színű, egyszerű agyagformálású közterületi burkolat egyszerű és modern közterületi bútorokkal..



Közterület szintkülönbségének áthidalása egyszerű, tájjellegű anyagokkal és formával.



Közterületen szintkülönbség áthidalása egyszerű formákkal, anyagokkal, akadálymentes módon

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA TERMÉSZETI KÖRNYEZET

10



Lakóépület díszítése
hagyományos, tájjellegű
növényzettel



Lakóépület díszítése
hagyományos, tájjellegű
változatos növényzettel



A gyümölcsfa szerepe: színek,
árnyék, gyümölcs



A virágzó díszfa mint színfolt gazdagítja az épület környezetét.



Őshonos háttértáj előtt cserepes dísznövények elhelyezése



Gyümölcsfa és a kert kapcsolata, az árnyék játéka.



ALSÓZSOLCA TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2017.

Készült a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény, és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) Kormány rendelet lapján.

Megbízó: Alsózsolca Város Önkormányzata

Szilágyi László polgármester

Készítette: Kosdi Attila okleveles építész-mérnök műemlékvédelmi szakmérnök

3529 Miskolc, Budai József u. 5.